

Hviezdoslavov Kubín

POÉZIA

SERGEJ MICHALKOV

Koho to tam chováte
v postieľke sťa vo vate?
Pod hlavou tri podušky
a pred sebou hrnček, var!
Jednostaj si niečo želá,
sám si posteľ neustieľa,
či je zima a či jar,
len teplou si myje tvár!

Starcovi či starene
pripísať to trápenie?
Ale nie!

Kto s plnými ústami
vraví: „Kompót chýba mi!
Dajte to,
to podajte,
ja s mojimi zubami?“

Hlas staríka?
Kalika?
Nie.
Nuž tak teda
kto je to?
Preto iste neveríš mi,
že mu prichystali čižmy,
rukavice na leto,
aby cestu lepšie zvládol
aby – hrôza – neprechladol,
a nezomrel na záškrt;
keby do kaluže spadol,
to by bola naša smrť!

O CITLIVKE

Odvážlivec dozaista
na severný pól sa chystá?
Nie.
Nože lepšie pozrime,
kohože to vidíme?
Mamin synček,
otcov synček,
synček z bytu číslo šesť.
To jeho tam chováte
Stále ako vo vate!
Kdeže zima, kdeže záškrt,
okrem dobrôt, okrem maškrt
nič iné už nechce jesť.

Prečo?
Preto, never, ver,
len čo oči otvorí,
dávajú mu teplomer.
Obliekajú,
obúvajú,
neprosí, a nesú mu,
akoby mal reumu.
Ráno sladko malý spí,
ani vkročiť do izby!
Je pod mrakom, to je strach,
synček ide v galošiach!

Prečo je to?
Pretože
všetci sa mu stále prosia,
pretože mu všetko nosia,
sám nikdy nič nezmôže.

Nevyrastie na pilota
ani na námorníka.
Ani čihi, ani hota,
celý život nešika!

Ale synček cintľavka
otázky si nekladie.
Rastie ako citlivka
v botanickej záhrade.

Prel. Ján Turan

OBJAVITELIA - Jozef Mokoš

Z vajíčka
ozýva sa pesnička.
To malinké
v škrupinke
spieva svojej maminke,
spieva plným hlasom,
kukuričným klasom,
lebo sa mi lúbia,
že sa na svet zubia.
Kto má smútok v duši,
tak ten sotva tuší,
že keď večer prší,
tak z každej mláčky
vyskakujú pandrláčky,
stačí si ich vziať
a – človeče, nehnevaj sa –
sa v tej mláke môžeš s nimi hrať.

Iba malé deti vedia,
vedia, ale nepovedia,
že hadica je dcérou hada,
čo sa plazí veľmi rada,
kade – tade po záhrade,
občas pri tom
pekne s citom
prúdom vody zasyčí,
lebo ju tak vycvičili hasiči.
Len dieťa to vie,
že keď mlieko vrie,
nad hrncom sa oduje,
a tak pri tom zlostne píska,

že aj hrnček zo smetiska,
biely hrnček
s jedným uchom,
počuje,
ako sa to zduté mlieko
jeduje.

Ten, kto vidí
v zamrznutom okne kvety
a v bábikách svoje deti,
ten, kto prvý objaví,
že každý večer stromy klusom
bežia proti autobusom,
samozrejme, za zdravím.

Ten, kto si vezme do hlavy,
že raz čosi objaví,
musí vidieť v makoviciach hrkálky
a v hrozne hrozne krásne korálky.

Ale aj ten, kto mudruje,
že maliar je ten,
čo nám izby maľuje,
a že baník celý život banuje
a že doma pod obrusom
skrývajú sa nové svety,
ten sa stane Kolumbusom,
vlastne,
a to je krásne:
objavitel'ni
práve teraz
ste vy,
deti...

Vybral sa raz
Jano do Londýna.
Ako tlmočníka
vzal si bernardína,
lebo dal na slová
múdrych kamošov,
že tam žil aj slávny
majster Bernard Shaw.

Bernardín vyrastal na dvore
s mníchmi
vo švajčiarskom kláštore.
A tak do Londýna
nešli vzdušnou čiarou,
ale obsadili
vagón pre Švajčiarov.

Lenže
vôkol Temže,
ba aj v samej Temži
Angličanmi
sa to len tak hemží.
Aj keď sú to veľkí
milovníci psiarski,
nevie nik z tých psiarov
slovka po švajčiarsky.

Ba ja takých Sirov
poznám iba zopár,
čo poznajú slovko
geletka
či lopár.
Čudovali sa tí
lordi domáci,
čo sú to za dvaja
čudní čudáci.

Tak si tie dve čudá
mestom chodili,
až sa Jano stratil
na Picadilly.
Na námestí Picadilly
v centre Londýna,
kde sa valí ľudstvo
ako lavína.

Ako píšú všetky
vplyvné noviny,
Jana dostal bernardín
von z tej lavíny.
Na krku mal súdok
so slivovicou
a tá najviac zaujala
britských šľachticov.

Nebola to whisky
sherry ani gin.
A to bola senzácia
pre Londýn.
Tam na Picadilly
stojí soška Erosa,
pod ňou si dal z toho súdka
Jano do nosa.

Bolaže to senzácia
pre Londýn,
ale iný názor
mal náš bernardín:
-- Mal som zostať hoc aj
v Mníšku nad Hnilcom
ako blúdiť po Londýne
s takým opilcom.

Básničky zo psiny, 1995

BIELA MÓDA

Valentín Šefčík

Na bielom mieste v novinách
stojí biele nič.

Vlastne...biele čosi.

Zavládlo to v celom svete,

verím, že to všetci viete:

Biela sa dnes nosí.

Nemáte bielu? Nie ste IN.

Tvrdí to každý manekýn

a každá druhá modelka.

Čo tvrdí prvá?

Prvá má práve

zármutok v hlave.

Zmizla jej biela kabelka.

Obchod nás volá, vábi, láka,

móda je móda, dnes je taká.

Prišla k nám ráno

na svitaní.

Tak milé deti,

dámy, páni,

keď chcete kráčať v duchu doby,

vykročte s bielou do sveta.

Biela je farba, ktorá letí,

nakúpte si jej do zásoby.

Čo letí, to sa pamätá.

Biela sukňa, biela blúzka

ako uliata,

biely oblek, k nemu patrí

biela kravata,

biele šaty, džínsy, klobúk,

biele topánky.

Nestačí vám peňaženka?

Skočte do banky.

Oblečte sa podľa módy,

choďte do parku,

biele auto práve vezie

mladú stopárku.

Samozrejme v bielom tričku,

a vezie ju za pesničku,

ktorú práve v rádiu

spieva spevák v bielom saku.

Aj predvčerom hrali ju

keď mal sako iné,

večer o pol deviatej

a bolo to v kine.

Dnes je dnes

a dnes sa móda farbí do biela.

Nie je preto žiaden problém

stretnúť anjela.

V autobuse, na ulici,

v mäsiarstve či na úrade.

Biela farba kvitne cez deň,

biela farba kvitne v noci,

jednoducho vždy a všade.

Dokonca aj väzeň v cele

nosí biele pásy.

Každý nosí niečo biele.

Každý?

Iste. Možno. Asi...

Ktosi vzdychol: Áááááááách...,

všade samá biela.

Čo spravíme?

Milý pane,

otočíme ďalšiu stranu v novinách.

Mne sa asi niečo stane!

Vysvetlí mi prosím niekto

čo to znamená?!

Tam na inej bielej strane

stoja hrdo napísané

tieto písmená:

OD ZAJTRA SA VŠADE NOSÍ

IBA ZELENÁ!

Veľké myšlienky malého človeka (Daniel Hevier)

Keď som bol malý,
teda menší ako teraz,
rozmýšľal som od rána až do večera,
pred telkou i pod sprchou aj v spaní:
kto rozhodne raz o mojom povolaní?
Kto to vlastne pre nás vyberá?
Existuje dáky úrad,
čo môže do toho štúrať?
Alebo mi jedného dňa príde list:
Vtedy a vtedy ráčte prísť
budete robiť to a to?
A čo to má byť TO a TO?
pýtam sa trochu hlavato.
Ako má človek vedieť, čím chce byť,
keď je okolo toľko povolaní?
Páni!
Vie niekto, čo to znamená:
a stretá sa s tým často,
že je niekto
„obchodný referent oddelenia plastov“?
Pomyslíte si, že šibe mu,
keď je niekto
„analytik kartového systému“?
Keď som bol malý, teda menší ako dnes:
bola to vec istá.

Chcel som byť
hokejista
futbalista
špecialista
tankista
kapitalista
činelista
publicista
gitarista
tenista
scenárista
bagrista
humorista
traktorista
kulturista
karikaturista
artista
parašutista
dentista
a možno aj mezzosopranista.
Ale čo dnes, keď som takmer dospelý?
Kam sa moje povolania podeli?
Tak ja vám poviem:
keby som si ozaj mohol vybrať,
chcel by som byť
predavačom smiechu.
Mal by som búdku z plechu
a v nej miesto zmrzliny predával by som
smiech.

Jeden kopček smiechu na každú hlavu.
Smutní by mali zľavu.
Alebo by som chcel byť
riaditeľom blšieho cirkusu.
Pozrite sa len, aké vrtké sú...
Alebo rýchlo hovoriaci reper,
ktorý trochu spieva, trochu tancuje a trochu
trepe.
Alebo obyvateľ počítačovej krajiny,
ktorý prežíva virtuálne dejiny.
Alebo by som bol školníkom v škole,
v ktorej sa učí rozumieť životu.
Prečo sú ľudia chorí a niektorí aj zomrú.
A prečo cítia veselosť a clivotu.
Neviem, čo by som mal robiť.
Mama vraví: uč sa.
Tatko – že mám čas.
Kto však deti učí,
ako sa má rásť?
Pozeráme okolo a vidíme,
že niektorí robia, iní nerobia.
A niektorí sa iba robia, že robia
a nič si z toho nerobia.
Tak ako je to vlastne?
Kto to ľudí naučil, čím majú byť?
A čo ak sa niekto vymenil
a žije celkom inak, ako by rád žil...?
Nechcel by som mať nudnú prácu
ako ako ako
ako šepkár v pantomíme.
Alebo zametač pukancov v kine.
Alebo výrobca dierok do sít
alebo vládca, čo sa nechá nosiť.
Alebo lovec mačacieho strachu
či reportér z majstrovstiev v šachu.
Už som to hľadal v telefónnom zozname,
ba aj v cestovnom poriadku
- a skoro som dostal doma po zadku.
Dedko vraví: z toho vyrastie.
Dúfam, lebo inak by sa stalo nešťastie.
Už sa teším, že keď budem dospelý,
možno trochu väčší od seba,
napíšem raz do rubriky voľba
povolania:
JA.
Nechcem byť nič iné- iba JA.
Nech si iní iné vybája.
Byť JA to je dobrá práca.
Byť JA nie je nuda.
Všade samí cudzí ľudia,
každý zavadzia...
ale ja som JA.
Každý býva niekto iný,
ale ja som ja.

Keď som bol malý-
a že som stále, to je iba zdanie-

-

pýtali sa, aké chcem mať
povolanie.

Dnes ma tým už netrápia.
Viem, čím budem.

Budem JA!

Ján Smrek Psia balada

Pod jednou bránou majú psa.
Pribudlo k nemu šteňa.
Podchvíľou čumák svoj mi Lord
položí na kolená.

S Lordom my rozumieme sa.
Človek, pes – jedna cena.
No keď mu teraz košťal' dám,
uchmatne mu ho šteňa.

Starý Lord dosiaľ ani raz
na šteňa nebol prísny.
Hoci je cudzie, iný rod –
pes psovi tiež je blížny.

Šteňa je smiešne, chlpaté,
uši, chvost dlhočizný –
zábavné je to, veselé,
hneď sa ti mladost' prisní.

Uplynul polrok, šteňa má
zuby už, nie však školy.
Rado by zuby zaťalo
hoci aj do mŕtvoly.

Chce hrýzt' aj mňa, no starý Lord
vzbúri sa: nedovolí!
On má čeľusť – priateľ'a
hrýzt' však? - to ho bolí.

Zahnaný v búdu, starý Lord.
vie – šteňa vyčíňa si.
Žerie aj hlce, baví sa,
ach, bezstarostné časy!

Minule ma však pohrýzlo
ja som skríkol asi -
Vtedy Lord z búdy vyletel,
aj zakliati v ňom d'asi.

Vidím: šteňa schvátil Lord
za šiju ho vlečie,
do búdy sotí, priľahne –
zažehnal nebezpečie.

O chvíľu vyjde, labu dá:
cítim, že niečo rečie.
Skučí a ruku líže mi.
Skoro mu slza tečie.

Šteniatko, zbohom! Zbohom,
Lord!
Vy ste ma poučili!
Oddanosť, láska víťazí
nad zubiskami sily.

Kto teba, pes, smie nazvať psom?
Ty si môj priateľ milý.
Dobre by bolo keby t'a
dejiny pochopili.

KLOKAN

Boris Filan

Na stanici plakal klokan
Vraj mu ušiel vlak
V čakárni si trocha pospal
Vykradli mu vak

Vzali mu aj modré traky
Túla sa tu sám
Cez stanicu chodia vlaky
Klokan nevie kam

Oslovil ma s prosbou skromnou
Keď už je to tak
Či by mohol zostať so mnou
Vykradli mu vak

Mal v ňom mydlo jednu fotku
Na preukaz klokaní
Teraz u nás cucká vodku
A pláčka sa vo vani

Po kúpeli si dal bujón
Ohrýzol nám muškáty
Deti mu už vravia ujo
On je celý dojatý

Skáče s nimi ako v buši
V mojej izbe spí
Chce tu zostať to už tuším
A neviem čo s ním

V kuchyni sa stále moce
Začínam sa báť
Naznačil že na Vianoce
Príde za ním brat

Včera večer si dal whisky
Becherovku gin
A keď začal vidieť myšky
Chcel si pustiť plyn

Dojali ma dojali ma
Slzy klokanie
Keď chce zostať keď chce zostať
Tak nech zostane

Už pol roka žijem v neďalekej ZOO.
Mám čistú snečnú klietku. Cez týždeň píšem pesničky,
každú nedeľu ma navštevujú moje deti, manželka a klokan.
Hádzu mi cukríky a ja skáčem od radosti.

STRACH JE DOBRÁ VEC

Valentín Šefčík

Možno sa vám, milí moji,
táto veta nepáči.
Kto je bojko, ten sa bojí,
lebo z boja zuteká.

Smelí boli Apači.
No ja – ani zďaleka.

Predvčerom ma poslali
na preteky v behu.
Tuším dákych tisíc metrov.
Už som bol aj pripravený,
napnutý a v strehu,
keď nad hlavou zadunela
hrozitánska rana z dela.

Ach, to bolo hrôzy veľa.
Rata! Ľudia, tu sa strieľa!

Moje chabé slabé telo
najprv strachom osivelo.

A potom sa to začalo.

Všetkých mojich súperov
zanechal som o kolo.

Rozhodcovia oznámili,
že som sa stal víťazom.
Dali mi zlatú medailu
a potriasali ruku,
lebo som na tých pretekoch
prekonal štyri rekordy
a jednu rýchlosť zvuku.

Tak som zažil trocha slávy.
Ale nebyť strachu
ten rekord by sa nekonal.

Strach je fakt občas dobrá vec.
Predvčerom som ho prekonal.

Srdce mi búchať prestalo,
no vzápätí sa rozbehlo
takým tempom divokým,
že sa tomu ešte stále,
ešte stále divím.

Vybehol som ako strela,
ktorá z hlavne vyletela.
Strach a hrôza, plné gate.
Kašlem ja na také trate,
mne je život milý!

Na stoprvom metri
zhodil som z nôh tretry.
Bežal som len bosý
plný takej sily,
že sa všetci čudovali,
čo fandili okolo.
Nik nevedel, kto som,
kto to vlastne trieli.

Keď ma o pár sekúnd
zastavili v cieľi,
nikoho tam nebolo.

Jiří Tichý: Princ Bajaja

Tu je príbeh staronový
o princovi Bajajovi.
Mal koňa, čo erdžal: „Ja som
kôň, čo erdží ľudským hlasom.“
Kde ho zobral, nie je známe -
hlavné je však, že ho máme,
že ho má princ Bajaja,
že ho kŕmi, napája.

„Mám pre teba, synku, pobyt!
Záhradníka pôjdeš robiť
rovno na hrad,“ vraví kôň.
„Šťastný budeš napokon.
Mňa skry. Ty choď. Nevrav 'nie' mi.
A celý čas tam buď nemý!“
Princ mal rešpekt pred koníkom –
stal sa hradným záhradníkom.
Nosí každú hodinu
princezničke kvetinu.

Zalúbil sa. Či sa vezmú?
Ó, ťažko, veď o princeznú
má záujem strašný drak.
Nad kráľovstvom visí mrak.
Z princeznej sa valia vzdychy.
A Bajaja stojí – tichý.

Nastal koniec šťastných dní!
Princezničku s plačom vedú
k šarkanovej jaskyni.
Čo sa to však mihlo vpredu?
Červený plášť veje z koňa –
je to rytier neznámy,
nepýta sa nič a koná.
Drak si mrmle: „Beda mi!“
Rytier dračie hlavy odtiaľ,
nepoznaný zmizol odtiaľ.

Na hrade dnes každý jasá –
princeznička vrátila sa!
No prečo má výzor vdovy
princeznička – chudera?
Ticho šepká Bajajovi:
„Lúbim toho rytiera!
Keď drakovi hlavy odtiaľ,
prečo sa hned stratil odtiaľ?”

Príde ešte? Povedzže mi!“
No Bajaja nič. Je nemý.

Nastal virvar zbraní, tiel –
prepadol hrad nepriateľ.
Kráľ s princeznou kričia: „Zle je!“
Vtom zlatý plášť z koňa veje.
Rytier v boji mečom máva,
nepriateľ sa vzdáva – sláva!
No záchranca dedovizne –
jak zjavil sa, tak zmizne.

Je mier. Ale chudera
princeznička umiera
túžbou dostať za ženícha
hrdinského rytiera.
Bajaja zo svojho ticha
nemo na to pozerá.
„Kde ti ho nájsť?“ vraví kráľ.
„Zmizol. Nik ho nespoznal.“
Zozval zástup princov kráľ
a princeznej príkaz dal:
„Jablko z balkóna hod',
nech rozhodne o osude –
ku komu sa gúľať bude,
za muža ti príde vhod.“

I poslúchla dcéra otca.
Hodila. Kto z rytierov sa
dostal k tomu jabĺčku?
Tu spravíme pomlčku.
Po pomlčke nech už verše
výsledok viac netaja!
Zohol sa poň najrýchlejšie
naš záhradník Bajaja.
Tento bude vládnuť v zemi?
To je ženích? Veď je nemý!

Čo povedal kráľ však platí.
Je svadobná hostina.
Ženích z nej sa zrazu stratí.
A kým jeho jediná
slzy roní, krčí čelo –
Obliekol sa snehobielo.

Už je späť! Už je to jasné,
že sa všetko skončí šťastne.

To on je ten rytier, ktorý
princezničku túžbou morí!
Zabil draka, vyhral vojnu
z teraz jej nepokojnú
dušu láskou napája.
Už sú nemí obaja!

ČO SOM POČUL OD VRABCOV

V mestskom parku pri fontáne,
v čiernom dyme výfukov,
vypočul som – celkom tajne –
rozhovor dvoch vrabčiakov.
Pán Čimčarák, to Vám poviem,
dnes bol zasa ťažký deň,
je to veru riadna drina
zohnať dáku poživeň.
Pravdu máte, vraví druhý
– vytriasa si z pierok prach –
nebyť týchto hlúpych ľudí,
už mám o svoj život strach.
Ako včera, vraví Čvirík,
hopky - cupky cez trávnik,
a tu zrazu – peceň chleba
zletel z okna na chodník.
Za ním rožok, starý koláč,
kto to všetko poráta!
A nakoniec z okna spadla
– celá školská desiata!

Jana Haládková

Ááale, čo tam po potrave –
mávol Čvirík krídelkom –
slušné hniezdo v dnešnej dobe
nezoženieš – priateľko!
Sused stehlík, pred pár dňami,
viete, že sa sťahoval?
Stretol som ho na svitaní,
takto sa mi žaloval:
V parku len dva stromy staré,
aj tie dávno bez listov,
nenájdeš si mušku v tráve,
nieto ešte červíkov!
A tu zrazu smiechu, kriku,
bežia deti zo školy,
letí lopta po trávniku
rovno medzi záhony!
A pán Čvirík s Čimčarákom
štrngy – brngy, už sú preč,
lebo s nami ľuďmi, zdá sa,
nie je vôbec – vrabčia reč.

/ Z autorkinej knihy Zvieratká žalujú/

Milan Rúfus

O červenej čiapočke

Voňavým chodníkom ,
vybitým nahladko,
po lúke, po lese,
putuje dievčatko.

Ako sa ponáhľa,
padá jej na očka
zo žltých vrkočov
červená čiapočka .

Hory sa nebojí.
Smelá už od mala,
spieva si cestičkou,
ktorou sa pobrala.

-Kýčera, Kýčera,
nedávaj večera,
kým moja ručička
jahôdok nazbiera.

Nedávaj večera,
pozhotovej trošičku,
dokiaľ mi vychladnú
koláče v košíčku.

Studnička, dobrý deň,
obruba kamenná!
Hádajte, kam idem :
vinšovať na mena

O sivom holube,
čo letí nad strechou.
Starká mi zas povie,
že som jej potechou.

Vlasy mi začese,
vrkôčik urobí.
„Sviet' mi, môj plamienok,
do dlhej staroby!

Do môjho chladného
prázdneho hniezdočka.
Svietže mi, spevavá
Červená čiapočka!“

Kýčera, Kýčera,
oddialže večera.
Smutná je jahôdka,
ktorú nik nezbiera.-

Voňavým chodníkom ,
vybitým nahladko,
po lúke, po lese,
putuje dievčatko.

Šero ju neľaká,
vlka sa nebojí.
Vlk sa jej nedotkne:
počúva, postojí

nechá ju ďalej ísť
s tým jasom v srdiečku.
Kto by sa odvážil
ublížiť slniečku?

Ľubomír Feldek

Dobré ráno!
Martin z perín
dvíha sa,
jeho pohľad po povale
mihá sa.
Jeho nohy o podlahu
oprú sa,
jeho ruky zdvihnú rožtek
obrusa.
Jeho telo vkízne pod stôl
ako had
a už volá
spod stola:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

Vchádza babka.
Pod stôl dáva,
čo má Martin rád.
Bielu kávu, šľahačku,
vianočku a žuvačku.
No o chvíľu spod stola sa
ten istý krik ozve zasa:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

A zas babka pod stôl dáva,
čo má Martin rád.
Kúsok teľacinky,
štyri palacinky,
mrkvu varenú,
buchtu parenú.
Malo to byť na obed –
hladný je,
nuž zje to hneď.

No o chvíľu spod stola sa
ten istý krik ozve zasa:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

A zas babka pod stôl dáva,
čo má Martin rád.
Misu kaše,
tanier hašé,
kakao a bábovku
a jablíčko kožovku.

Rozprávka o veľkom hlade

Na večeru malo to byť –
keď je hladný,
čo má robiť?

No o chvíľu spod stola sa
ten istý krik ozve zasa:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

Po komore babka zháňa,
čo má Martin rád.
Smaží kuracinu,
pečie jahňacinu,
opeká slaninu,
dusí zeleninu,
leje lievance,
šúľa šúľance,
kompót zavára,
kompót otvára,
melie orechy,
derie varechy,
zásoby vláči,
čo dych jej stačí,
a pod stôl všetko
pokladie,
nech nie je vnúčik
o hlade.

Malo to byť na nedeľu,
malo to byť na zimu –
keď sa žiada jeho telu,
babka podať musí mu.

No o chvíľu spod stola sa
ten istý krik ozve zasa:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

Po obchodoch babka zháňa,
čo má Martin rád.
Bôb i krúpy,
všetko kúpi.
Kanvu mlieka v mliekarni,
vrece chleba v pekárni,
všetky sladkosti a ovocie,
akoby už boli Vianoce,
taxíky si volá na pomoc,
akoby už bola Veľká noc.

Nákladné taxíky
aj ručné vozíky –
a všetko domov pozváža
a vypeká a vysmáža
a mastí, cukrí, solí
po vnúčikovej vôli,
a pod stôl všetko
pokladie,
nech nie je vnúčik
o hlade.

No o chvíľu spod stola sa
ten istý krik ozve zasa:
– Babkááá!
Ja mám hlad!

A čo babka?
Ďalej zháňa,
čo má Martin rád?
Ej, nezháňa!
Ej, už dumá,
prečo toľko zje
a schrúma.
Na raňajky zjedol obed,
večeru –
nuž či ho má krímiť opäť?
Nie veru.
Ten, kto toľko zjedol,
iste hrozne zbledol,
iste mu už praská bruško,
zarastá mu sadlom uško,
mení sa mu podoba,
ide naňho choroba.

– Možno zomrie!
Nebesá! –
zvolá,
pot z nej kvapká.
Na vnúčika ide sa
pod stôl pozrieť babka.

Zdvihnú rožtek obrusa
ruky babkine
a pod obrus pozrú sa
oči babkine.
A z úst babky vyjde:
– Joj!
Jojojjojjojjoj!
Jojojjojjojjoj!

Čo to tam máš vnúčik môj?
Veď si volal, že máš hlad!

A spod stola ozýva sa
ako predtým,
teraz zasa:
– Áno, babka!
Hlad!

Babka gáni i negáni,
vidí – Martin necigáni,
Martin, rytier-bohatier,
ktorý ešte nevie er,
má tam ozaj hrad.
Hradby z teľacinky,
brány – palacinky,
múry z kaše,
okná z hašé,
všetko je tu na hromade,
všetko to tu leží,
bábovka je klenbou v hrade,
mrkvy – špice veží.
A šľahačka,
neboráčka,
na nádvorí sneží...

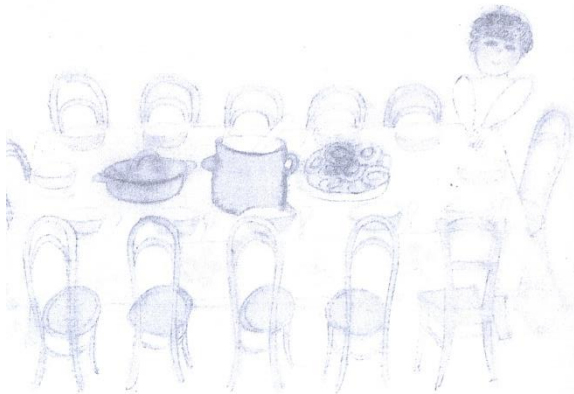
– Veru, vnúčik, –
vraví babka,
– máš naozaj hrad!

– Páči sa ti? –
vraví Martin.
– To som ozaj lád.
A teraz daj obed, babka,
Pletože mám hlad!

Vďačný zajac

Rozhodol sa otec, tak i mať,
rodinu celú zavolať:
„Nech prídu všetci na obed,
prababka, babka, praded, ded,
nech príde sestra i jej brat,
nech príde svatka, zať i svat,
nech všetci deti privedú.
Bež, synček, volaj k obedu!“

No synček menom Išbulat
nezvykol dobre počúvať
a na rodinnú hostinu
zavolať celú dedinu.

Dobro ti dobrom splatiť chcem,
odmením sa ti, ako viem.
Chod, jedla máte dostatok,
no neujdí hneď od vrátok.“

Išbulat príde popred dom,
a hostia ešte za stolom.
Všetci, čo prišli na obed:
prababka, babka, praded, ded,
zo dvadsať ujcov, dvadsať tiet,
sestra i brat, i zať, i svat,
vedľa nich strýko Salavat,
za nimi Kuguj, Juldibaj,
i Kadyrgul, i Sarambaj,
i Aminbek, i Chalima,
no – skoro celá dedina.

Takže keď prišli na obed
prababka, babka, praded, ded,
a dvadsať ujcov, dvadsať tiet,
sestra i brat, i zať i svat
a s nimi strýko Salavat,
za nimi Kuguj, Juldibaj,
i Kadyrgul, i Sarambaj,
i Aminbek, i Chalima,
no – skoro celá dedina.

Usadili sa ako-tak,
za chvíľu zjedli bišmarmak¹,
v minúte zmizli pirohy,
baran, čo dostal za rohy.
„Nemám čo na stôl podávať,
čo teraz?“ prosí otca mať.
Zúfalý otec spraví krik:
„Nech povie syn, ten ničomník!“

No smutný synček Išbulat
už v lese bol, tam zbadal klát,
sadol si naň a zaplakal.
Odrazu pred ním zajac stál.

„Prečo tak plačeš, kamarát?“
pýta sa zajko ako brat.
No chlapec s dlaňou na očiach
len roní slzy ako hrach.

Zajačik sa viac nepýta.
„Viem, aká starosť trápi ťa!
No či vieš, ako si ma raz
zachránil, keď bol sneh a mráz?“ 37

Sedia a ešte čakajú,
čo hostitelia podajú.

„Čo im len dáme?“ vraví mať.
A otec: „Kde viac jedla vziať?
Ak obzerance² dostanú,
aj si nás vážiť prestanú!“

„Už by som rada išla von,“
povie mať, nazrie oblokom.
Lež čo to? Zázrak nad zázrak,
alebo všetkých klame zrak?

Od lesa k domu zvery šli:
Medvede medu priniesli.
Hneď za medvedmi vlci šli,
tí baraninu priniesli.

*Jelene parohaté šli,
vo vedrách mlieko priniesli.
Zajace, veveričky šli,
jahôd a hríbov priniesli.
Nakoniec poľné myšky šli,
vo vreckách zrno priniesli.*

*A ľudia plné štyri dni
neodchádzali z hostiny.
Ja tiež som jedol do vôle,
sám s vďačným zajkom
pri stole.*

Sergej Michalkov
Z knihy Kamarátstvo ako zvon
Preložil Ián Turan

Július Lenko

Písomka

Sadni si do lavice. Sám. A začni.
Posledná príležitosť zo školy...
Dokáž, že slová falošnými hráčmi
na tvojich ústach nikdy neboli.

Vyslov ich jasne, plné ohňa, citu,
daj nehu im a tvrdosť mramora.
Hľa, obri hôr sa noria do blankytu,
počúvaj, čo ich štíty hovoria.

Vieš veľa, lebo sám si veľa zažil,
hoci tvoj život nie je jeseňou.
Vieš o vatrách, čo smelý junák strážil,
o štôľňach vieš i rudách pod zemou,

o ranách, bojoch, o dňoch hnevu, vzbury,
vyslov ich tak, že pravdou zasvietia,
prírodnú farbu daj im, bez glazúry,
ako má horská lúka za leta.

Daj slovám pevnosť, vieru, mäkkosť nehy,
nevpušťaj lacný prievan do hlások,
choď za symbolmi na najstrmšie brehy
a neuhýbaj ani o vlások.

A daj im voľnosť – popuť kantár, liace,
nech ako mladé bujné kone sú,
na koči pozdrav krásavice spiacej
ti z bájných krajín donesú.

Vieš veľa, lebo život veľa učí.
Smelo si pripni dobrú ostrohu.
O čom to šumí Váh a hora hučí?
O čom to spieva vtáča na hlohu?

Miroslav Válek - Slnko

Obilie žltne.
Slama na klobúky
krásne dozrieva.
Deň ako stvorený je na čítanie z ruky.
Ospalé d'atle klopú do dreva.
Všade na svete to značí SOS.

V belasom vzduchu utopil sa les.
Milenci v ňom sedia s bledou tvárou,
pijú slnko s octom,
jedia kyslé jablká,
rátajú si prsty na nohách a na rukách,
tešia sa, že k životu to stačí.

Modrý les. Nad lesom sa mračí.
Z mračien zrazu odlomil sa blesk.
Zem sa nahla. Sosny narazili čelom o čelo.
Tak sa zľakla, až sa zotmelo.

A ja by som ti kúpil
letnú búrku s kvetinami,
krotký blesk, čo by sa v nich pásol.

Keby som nemal na chleba a na soľ,
na kúsok slnka by som mal.

Ja ti nič nevyčítam.
Teba každý ľúbi.
Tebe to všetci vyčítajú z ruky:

Keď usmeješ sa,
vyjdú dúhy pávov
a tam, kde stúpaš, rieky pramenia.

Obilie žltne.
Slama na klobúky
práve dozrieva.

Ale ja stále chodím s nepokrytou hlavou,
plnou trápenia.

Anton Prídavok

Čertova rieka

Na skale vysokej sedí si zbojník pán,
presýpa dukáty z vahana na vahan.
Vyzváňa pesnička na slnku prehriata,
ako ju v Kremnici písali do zlata.
Smeje sa lesklý kov, nudu hra ukráti,
rozprávku vravia mu štebotné dukáty.

Bolo to za dávna, za blahej pamäti,
ta letí zbojníček do mŕtvych století.
Na krídlach rozmaru preletí cez veky,
do ríše rozprávok o milé preteky.

Pod hoľou Kráľovou, tam kdesi nablízku,
jazero hlboké pri starom hradisku.
Na hrade žijú si dva bratia po vôli,
obaja slobodní ako tie sokoly.

Stalo sa kedysi, spomína rozprávka,
kde sa vzal, tu sa vzal — trpaslík Kaľavka.
Klania sa do zeme, briadku si potriasa,
vlní sa podivne tá jeho okrasa.
Trpaslík pri dverách na citoch vyhráva,
bratom je do smiechu, rozkoš a zábava.
Človečik ako piad', dobrácka reč jeho,
prosiká o pomoc pre Boha živého.
„Nože ma prevezte, ľudkovia, cez vodu,
nedôjdem ku svojim bez vášho sprievodu.
Prevezte cez vodu za slušnú odplatu,
sľubujem na bradu, dám vám ju, bohatú!“

„Netreba odplaty!“ smeje sa mladší brat,
„ostaň len na chvíľu s nami sa poihrať...“

Kráti sa krásny deň, trpaslík na hrade
lúči sa s priateľmi v rozmarnej nálade.
V očiach sa od smiechu dva svety kolíšu,
bezmála zabudol permonskú na ríšu.
Na brehu jazera, keď prešli na člнку,
začal pliesť vážnejšie reč svoju ľahunkú.
Za každým slovíčkom bradu si pohladí,
ukáže na vodu: „Tamto hľa... Poklady!“
Privozník počúva, ku zemi prikutý,
štekli ho slovíčka vábivej príchuti.
„Keby si spustil raz jazero zelené,
našiel bys' bohatstvo do vody vložené.
Je ho tam strašne moc, horičky zo zlata,
ber si ich, človeče, to tvoja odplata!“

Pracuj však s bratom len, pomoc si nehľadaj,
inakšie beda ti, Pán Boh ti pomáhaj!“

Doriekol trpaslík rozprávku štekľivú,
prievozník kameň od ľaku, údivu.
Zbadal sa po chvíli, oči si pretiera,
sám stojí na brehu veľkého jazera.
Trpaslík stratil sa, zhltna ho čierna zem,
neriekol, nemohol: „Zaplať Boh, ďakujem...“

Dva týždne čerpajú bratkovia vodičku,
nechce jej ubudnúť ani len trošičku.
Probujú inakšie, kopú i jarčeky,
mesačná robota: únava, náreky.
Zúfalosť bezradná nádeju obnoví:
„Probujeme zabehnúť o pomoc — k čertovi...“
Len čo to doriekli, zhrmelo akosi,
pricválal lišiak čert na vranom tátoši.
„Veru vám pomôžem, už sa len utíšte,
v odplatu za službu dušu mi zapíšte!
Bez mojej pomoci poklady nie vaše,
nedajte na slová permskej bedače...“
Bratia sa neradia, pristali na slovo,
hneď je im, ako prv, voľnejšie nanovo.

Krvavé podpisy sušia sa na koži,
stláča hrud' výčitka, svedomie mátoží.
Divno je bratom už, trasú sa na tele,
strašné si kúpili pre duše posteľ.
Ale už jedno je, hlavná vec poklady,
človek keď zlato má, s dušou si poradí.

Do pluhu lišiak čert zapriahol dvoch bratov,
zvoní im nad hlavou meštekou dukátov.
Bije ich, poháňa, stenajú oráči:
„Bežte len, bežte len, budete boháči...“

Reže sa brázdička po horách, dolinách,
začali bratia kľiať čertovsky na záprah.
Pohonič rehce sa, v ruke bič ohnivý,
za každým úderom chrbát sa prekriví.
Ani už nevládzu, klesajú bez sily,
mŕtvi sú napolo, radšej by nežili.
Šľahá bič ohnivý dvoch bratov pri pluhu,
orú si zo zeme ukrutnú výsluhu.
Telá sú krvavé, rana je na rane,
darmo by prosili, duše sú skárané.

Z polnoci ide čas, čert sa len zastrája,
zastali oráči na brehu Dunaja.
Spúšťa sa jazero na holi Kráľovej,
hlboká brázdička, plno už vody v nej.
Pri samom Komárne čert s bratmi účtuje,

žiaden z nich v tú chvíľu nevidí, nečuje.
Hučí im do uší studená vodička,
padajú bez ducha, na zemi hlavička.

Berie čert odplatu, dve duše vo vreci,
na brehu jazera trpaslík hovíe si.
Zprvu len počúva, potom sa nasrdí,
preklína surovosť pekelnej obludy.
Spustil sa do hĺbky, trhá z nej balvany,
zlaté sú, lesknú sa v objatí poľany.
Trpaslík hádže ich čertovi na päty,
ten letkom uskočí, pol svete preletí.
Za čertom kúri sa, vrece však nepúšťa,
dvom dušiam zámku dal kvíliace na ústa.

V jazere ostalo iba len kamenie,
pre bratov v Komárne bolestné znamenie.
Po celej krajine balvany zo zlata —
dvoch bratov úžasná, škaredá odplata.
Ostala rieka len, čertova brázdička,
Váh je to, hučí v ňom studená vodička.

V Kremnici pokope poklady jazera,
do nich si zbojníček priehrštím načiera.
Studená vodička pod skalou zakliatou,
hodil v svet zbojníček za vahan dukátov.

Vyzváža pesnička, šteboce jasný kov,
ihrá sa vetriček s podivnou rozprávkou.

Ľahučký piesok vír točí,
vetvami vietor kýva.
Zahľadí sa tme do očí
a jeho pieseň clivá

tak cez dedinu do noci
jak čistá voda tečie.
Smutno je a niet pomoci.
Zas hrozí nebezpečie.

Turci sa hnali dedinou.
Každý sa hrôzou desil.
Len kováč s túžbou jedinou
pre deti schoval kdesi

majetok celý, poklad svoj.
Konal hneď múdro, rezko.
Nuž, už sa môže strhnúť boj.

Imanie prikryl pieskom,
na ľavom brehu Moravy
v kotlíku zo železa,
keď večer s rúskom modravým
k dedine z lesa zliezal.

Prestala hrozba napokon
a skončili sa boje.
Keď pominul sa bitky zhon,
muž riekol: „Deti moje,

poďte vziať veci, čo som skryl,
veď majú cenu značnú.“
Tak vzali krompáč, malý rýľ,
že ihneď kopat' začnú.

Kráčali, kam ich viedol on,
no cestou sa len preli,
a kováč na to synom trom:
„Ja dám vám kotlík celý,
len musíte sa dohodnúť
a deliť ako bratia.

Inakšie - končí naša púť
a radšej nech sa stratia

predmety, čo som vám chcel dať,
dedičstvo vašich dedov!
Čo na to povie vaša mať,
že stretnete sa s biedou!?“

No chlapani kvôli pokladom
tak hádali sa stále,
až opustili rodný dom
jak vlci dúpã malé.

Morava večne drží stráž.
Vždy nad pokladom bdela.
Tak čo si dostal, to si váž,
veď načo je mať veľa,

no blízkych stratit' popritom,
len pre sebecké hádky.
Keď rozdúchaš spor – horí to.
A život je tak krátky!

ZDENKA LACIKOVÁ AKO SA GAJARANIA RADILI

Starý múdry príbeh zabudnúť sa nedá:

„Stalo sa to dávno, keď svet stretla bieda –
prišla núdza a hlad z veľkej neúrody,
húf podlých zbojníkov začal ľuďom škodiť,

aleže sa báli, že ich panstvo strestá,
hľadali si v hore skrýše, tajné miesta.
No sedliak ich zbadal a hajdúchom zradil.
Komu niet pomoci, tomu nieto rady.

Kdeže sú ich hory zelené a svieže?
Zavreli zbojníkov do väzenskej veže.
Šľachtic Pálfi ľudu chce vyjadriť vďaku
a vymyslel preto hneď odmenu takú,

že nech do mesiaca dostavia sa k nemu,
potom im zemepán vystaví odmenu,
vraj keď k nemu prídu, odpustí im dane.
V obci však nastalo ťažké rokovanie.

Medzi chlapmi strhla sa ohromná zvada,
každý z nich výhodu len pre seba hľadal,
kto je lepší a kto výrečnejší zasa,
hádali sa dlho starí, ba i chasa.

Nič netrvá večne. Hlavne nie vďak pánov.
A mesiac preletel jak keď plesneš dlaňou.
O odmenu prišli, no dodnes je známe,
kto nevie nájsť zrodu, ten má prázdne dlane...“

Na obchodných cestách stál. Holíč. – Mesto malé.
Dodnes stojí prostred nich, pamätá si stále
na všetko, čo stalo sa, mnoho dejov čudných
a povest' mi prezradil. O holičskej studni.

V Holíči raz kupec žil. Ten kupec bol skúpy.
Vlastnil mnoho majetku. To, čo mohol, skúpil.
Na námestí mal svoj dom, studňu na nádvorí.
Voda v studni cenu má vždy. Hlavne, keď horí

a v Holíči horelo často. Každú chvíľu.
Oheň spálil hltavo kuždučičkú byľu.
Holicou ho volali. Mestečko zhorené.
Vždy vstal Fénix z popola – zapustil korene.

*

Raz však všetky pramene vyschli v zemi smädnej,
iba kupec vodu mal. Všade bolo biedne
a od sviečky horiacej vzbĺkla jedna strecha.
Keď horí, tak rýchlo has. Sváry bokom nechaj!

– Takto každý rozmýšľal. Kupec hneď však ráta:
„Chcete vodu? – Zaplaťte! Tá má cenu zlata!“
Lakomec sa s ľuďmi prel a oheň sa šíril,
až v plameni zhoreli jeho domy štyri,

zhorela raž na poli aj pšenica v sýpke,
vo vankúšoch zhorelo husie perie sypké,
zhorela mu v plameňoch všetka jeho pýcha,
neostalo vôbec nič. Len nad škodou vzdychať.

Oheň núdzu zrodil hneď. Lakomca sa drží:
„Nemienim ťa opustiť. Môj si. – Si môj mužík!“
Keď ho bieda objala, ostala mu verná.
V jeho studni odvtedy je už len tma čierna.

Nevedel sa podeliť, videl vždy len seba,
tak ho úľak prepadol. Blesk z čistého neba.
– Na holičskom námestí vyschol prameň v studni,
možno, že raz vytryskne. Možno na deň súdny.

Dovtedy svet pochopí – v dávaní je šťastie.
Ten, kto dáva, radosť má. Jeho pokoj rastie.
Kto však druhých nevidí, ten sám seba ničí,
toho bieda osedlá, šľahá ho jej bičik,

ostrohami bodá ho, stále ho vpred ženie...
Kto chce stále viacej mať, nemá potešenie.
Stojí studňa bez vody, pod Trojičným stĺpom,
pripomína starú zvesť o kupcovi skúpom.

ZDENKA LACIKOVÁ DNES MNE, ZAJTRA TEBE

Na červenom mramore stojí nápis strohý.
„Dnes mne, zajtra tebe.“ Slová v kameni.
Aký to má zmysel? Tú otázku mnohí
sami sebe kládli, tajom mámení.

Ten, kto číta ďalej, vysvetlenie spozná.
Otcovi dal nápis z úcty vyryť syn,
keď ich rozdelila náhlivo smrť hrozná,
aspoň rozlúčiť sa takto mohol s ním.
*

V dobe dozrievania sa syn často búril
a s výsmechom dobré rady odmietal,
veď mladosť chce rozlet, voľnosť a nie múry,
ktoré väznia prísne. Tak šiel do sveta.

Zavrholo všetko, čo mu otec vštepil.
Po svojom žiť iba túžil z plných síl.
V hýrení a risku tápal ako slepý,
sám so sebou vnútri duše zápasil.

Keď ho v cudzom svete osedlala psota,
strach mu spánok kradol. Prinútil ho bdieť.
Zbadal, že sa prázdny v bludnom kruhu motá.
Zatúžil sa vrátiť cestou domov späť.

Na smrteľnej posteli jeho otec ležal
a nevnímal vôbec radosť, bolesť, cit...
Aj keď srdce nie je nedobytná veža,
vždy doň nejde ľahko cestu odhaliť.
*

Človek spozná význam, až keď stratí veľa,
málo býva vďačný za to, čo má dnes.
Všetko pomíňa sa – časy, ľudia, diela,
darmo svoje *prečo?* kričí do nebies.

Keď pred starý nápis otec a syn stanú,
skúmať môžu nemo, aký je ich vzťah,
keď ich život hladí, aj keď im dá ranu,
pridá smiech, či smútok na mištičky váh...

Včera večer unavený
ľahol som si spať.
Odrazu len bubeníka
čujem bubnovať.

Po dedine zôkol-vôkol
rozlieha sa šum:
„Tramta-dratta, tramta-dratta,
tramta-dratta, bum!

Dáva sa na vedomie!
Kto sa chce hrať s básničkami,
nech nám to hned' povie!

Do dediny vchádza kára,
vezie majstra veršikára!
Za ním na pol okamihu
ďalšia kára vezie knihu.
Za ňou peši prichádzajú,
čo tú knihu otvárajú.
A za nimi mnohí ešte,
tiahnu rovno na námestie!

Ak nepríde do programu
žiadna zmena,
básničková kniha bude
pre široké obecenstvo
zajtra ráno otvorená!
Tramta-dratta, bum!

*Ten majster na hniličky...
chcem povedať básničky –
to som ja!*

Sedím v káre naklonený nad písací stroj,
píšem báseň od skorého rána. Stoj čo stoj
tlčiem, bijem na klávesy, klepem ako hrom:
malíčkom, aj palčekom, aj ukazovák.
V žalúdku mi muzikanti vyjú ako psy,
ale zato túto báseň vyklepkal som si:

Ó, múza moja, pomôž mi napísať
aspoň jeden veršík!
Budem ti za to povďačný, sľubujem,
napíšem ho ver' šik- (ovne).

*A je to! Škoda len, že básnička je dlhšia o to „ovne“.
To mi múza pomáhala trošku nešikovne.
Možnože ma ani nemá rada.
Možno, že si vhodnejšieho hľadá!
Možno, že ma klame. Kto ho vie?
Možno to len so mnou žartuje.*

Odrazu sa zastavila kára,
nadhodila majstra veršikára.
A ten letkom, ako divé húsky,
predstavuje krkolonné kúsky.
Ľudia hľadajú, čo ten majster stvára,
a veršikár svojho osla kára,
až nakoniec spadne ako klát
oslíkovi rovno na chrbát.
A ľud vôkol tieska,
dlaň si o dlaň plieska:
„Vitaj, chýrny básnik, slávny akrobat!“

Tak sa dostal básnik do dediny,
kde bývali veršachtivé decká.
Uhniedzil sa v lone Meluzíny,
oslík naňho dýcha ako piecka.
A nad nimi obloha sa klenie,
začína sa slávne predstavenie:

*Pod taktovkou dirigenta Mesiačka
predstaví sa zlatý orchester.
Sólo spieva zlatovlasá speváčka
z najslávnejších Kormošových diel.
V chóre spievajú mi hviezdičky
moje zhudobnené básničky!*

*Odrazu len milostivá múza
k tvári sa mi cudne nakloní,
dá mi bozk, a... celý svet sa rúca,
oblaky sa menia v paplóny,
do neznáma mizne mesiac,
hviezdy, dirigent, aj orchester, aj chór.
A ja ležím na posteli triezvy,*

*sen sa skončil, ale pekný bol.
Od začiatku do poslednej strany.
Púhy obraz – na vzduch maľovaný.
A je po sne!*

PRÓZA

Katarína Bajzíkova

To zvládnem

- Radko? - oslovila ma vedúca tábora podľa menovky, ktorú mi pripevnili na tričko ešte pred nástupom do autobusu.

- Prosím? - nadvihol som hlavu vyššie, lebo mi vo výhlade zavádzal šilt.

- Chceš byť ubytovaný v izbe s chlapcami alebo chceš radšej zostať so sestrami? - spýtala sa vedúca. So sestrami? Dvanásť rokov som s nimi neustále v jednej izbe. Bývať s chalanmi by bola zábava!

- Chcem bývať s chlapcami! - Všimol som si jedného, ktorý ma zaujal rozstrapateným módnym účesom.

- S ním by som chcel bývať, - ukázal som prstom, pričom som zbadal, že aj on na mňa hľadá.

- Dobre. - Odsúhlasila vedúca. Moja najmladšia sestra Nika sa s naširoko roztvorenými očami dívala na ten rozruch navôkol. Bol to jej prvý tábor, a tak bola vystrašená z toho, čo ju čaká. Úplným opakom bola Linda, moja o rok staršia sestra. Tá už s dvoma dievčatami hlučne hodnotila miesto nášho týždenného pobytu.

Prvé dva dni v peknej horskej chate prebehli bez problémov, samozrejme, ak nepočítam správanie najstaršieho chalana v tábore. Stano totiž hneď na úvod jasne vysvetlil nám mladším, že jeho názory sú tie „najsprávnejšie“, keďže je dostatočne silný na to, aby sme to uznali „dobrovoľne“. Rozhodol som sa, že si ho nebudem všímať.

V tábore boli s nami aj telesne postihnuté deti. Preto sa vedúci snažili vymyslieť také disciplíny, ktoré by zvládli aj oni.

Posmelená ďalšími deťmi sa prekážkovú trať rozhodla zdolať aj Nika.

Aj keď som nebol s ňou v družstve, veľmi som ju povzbudzoval. Utekala po trávnom teréne, keď jej noha zavadila o druhú a spadla. Snažila sa čo najrýchlejšie postaviť, no o pár centimetrov kratšia pravá noha jej bránila v rovnováhe.

- Šmatlavá, vstávaj! - zakričal v tej chvíli Adrián z Nikinho družstva. Zamrel som. Bolelo ma to možno viac ako moju sestričku. Keď sa jej pohľad stretol s mojím, videl som v ňom sklamanie, bolesť a slzy.

- Pomôž mi! - čítal som jej prosbu. Zovrela vo mne zlosť. Pribehol som k Adriánovi a hoci som mal veľkú chuť vlepíť mu zaucho, neurobil som to.

- Ty si šmatľavý! - postavil som sa mu zoči-voči. Bol odo mňa o hlavu vyšší. Neuvedomoval som si to, lebo sklamanie mojej najmladšej sestry bolo pre mňa dôležitejšie. - Potknúť sa môže hocikto, - hodil som mu do tváre výčitku.

- Nikto sa nepotkol, iba ona! - nedal sa Adrián. Vtedy k nám pristúpil Stano. Nečakane podkopol nohy Adriánovi a ten sa ocitol na kolenách.

- Aj keby som mal Niku niest' na rukách celú súť až, rád to urobím, lebo vidím, že sa snaží pomôcť družstvu. Nie ako ty. Na každom hľadáš iba chyby, a sám si zatiaľ neukázal nič. Ostatným podkopávaš sebavedomie, ale nezabúdaj, že nie si jediný, kto dokáže „nohy podkopnúť“.

Deti stíchli. Adrián sa zamračil, no nič nepovedal. Nemal odvahu odporovať Stanovi. Pozrel som sa priamo na Stana. - Ďakujem! - vravel môj pohľad a vedel som, že mi Stano rozumie.

- Nika, utekaj ďalej! - posmelil ju Stano a deti sa radostne roztlieskali.

Moja sestra sa rozbehla v ústrety ďalším prekážkam.

Medzi mnou a Stanom vzniklo zvláštne kamarátstvo. Nehovoriac už o Nike, ktorá sa nenápadne pohybovala vždy v jeho blízkosti.

Posledný večer v tábore mi bolo akosi zvláštne clivo. Tešil som sa domov, ale zároveň mi bolo smutno, že odchádzam od kamarátov. Bude mi chýbať nielen Peťo, ale najmä Stano.

- Ty si jediný chlap doma? - oslovil ma, keď som sedel na stoličke a písal táborovú poštu.

- Áno. Prečo sa pýtaš?

- Hneď som si to myslel. Ja tiež. Môj otec zomrel, keď som mal šesť rokov. Odvtedy pomáham mame

okolo domu a tak, - rozhovoril sa. - Mám aj staršiu sestru, ale tá je vážne chorá. Viem, aké to je, keď sa niekto na ňu pozerá cez prsty len kvôli tomu, že je iná.

Tušil som, čo označenie „iná“ znamená.

- Môj otec od nás odišiel. Nechal mamu, mňa a moje tri sestry pred ôsmimi rokmi, - priznal som sa mu na oplátku ja.

- Hm, keby si potreboval niekedy porozprávať sa, tak sa mi ozvi, - poklepal ma po ramene.

- Radko, pod' už, bude tombola, - pribehla za mnou Nika.

- Chcela by som ten ružový kočiar pre bábiku, - zaštebotala mi do ucha počas večierka. Vedel som, že vždy po takom túžila. „Auto na diaľkové ovládanie!“ zbadal som v ponuke tomboly. Srdce sa mi rozbúšilo. Ja som zasa vždy túžil po takom.

- Číslo dvadsaťtri, - prečítala víťazné číslo jedna z vedúcich.

- Jéj, Radko, to si ty, - šťastne vykrikla Nika.

- Môžeš si vybrať cenu, akú chceš, - oznámila mi vedúca. Pozrel som sa na skoro nedýchajúcu Niku a moja voľba bola v tej chvíli úplne jasná. Môj zrak sklúzol na sekundu po vyleštenej karosérii auta, po ktorom som tak túžil, potom som natiahol ruku za ružovým kočiarom. Skôr, ako sa mi Nika vrhla do náručia, kdesi v dave som zacítil uznanlivý pohľad.

Čítala som knihy a čítala, ale návod, ako sa stať bosorkou na karneval tak, aby som vyhrala I. miesto, som nenašla. Trošku mi pomohla kniha Čarodejná metla, lebo v nej som sa dočítala, že deti objavili bosorku – amatérku v nenápadnej susedke, podľa ktorej vedeli, čo treba robiť. Práve toto mi začalo vrtáť v hlave. Bývam predsa na sídlisku, kde žije veľmi veľa ľudí. Čo tak poobzerať sa medzi nimi!?

Jedného dňa som bosorku naozaj zbadala. Bola to stará nevrlá babizňa s čudnou palicou. Išla do obchodu a jednoducho si čosi mrmlala popod nos.

- Uhni mi z cesty! okríkla malého chlapca na odrážacej motorke. Chlapček sa hneď rozplakal a rozbehol sa za svojou mamou.
- -Detiská! Hundrala stará žena a vošla do obchodu. Kým si prezerala mliečny pult, mala som možnosť lepšie si ju obzrieť. Bola naozaj stará a zblízka dokonca ani nevyzerala ako stará žena, ale skôr ako nejaký starý chlap. Ešte aj spod nosa jej vytŕčali fúzy.
- Tak nejakoby mohla vyzeráť bosorka, pomyslela som si, a bola som rozhodnutá počkať na ňu vonku.

Čoskoro baba fufnajúca a hundrajúca vyšla z obchodu. Vo chvíli, keď prechádzala cez cestu, vrazil do nej - nechtiac – mladý chlapec.

- Faganisko akýsi! zvrískla.
- Prepáčte, nechcel som!...snažil sa mladík ospravedlniť, ale do baby akoby vošlo sto čertov. Začala ho mlátiť odušu. Z tej ženy mi prišlo zle. –Ako môže takto nenávidieť ľudí? preblesklo mi hlavou. – Môže, odpovedala som si vzápätí. –Ak je to naozajstná bosorka. –Musím sa s ňou skamarátiť! rozhodla som sa.

Ako som sa raz tak tmolila okolo obchodu, zazrela som palicu. Srdce mi okamžite skočilo až kdesi do hrdla. Palica aj s postavou zmizli za obchodom. Zašla som tam tiež. A na moje veľké prekvapenie baba stála pri kontajneri na odpadky a hrabala sa v ňom.

-To hádam nie, pomyslela som si. Ozajstná bosorka by sa asi nehrabala v smetiach.

-Čo tu snoríš? Odrazu sa na mňa oborila.

-Ja, ja len idem okolo, jachtala som cúvajúc.

Baba na mňa namierila špinavú palicu a zrukla: -Pod' sem! –Spadli mi tam okuliare, nedosiahnem na ne. Ty sa tam dostaneš skôr.

-Prečo si ich nepričarujete? Nesmelo som sa opýtala.

-Nemudruj a vlez tam, prikázala mi znovu.

Nervózne som si hrýzla peru. Ísť medzi smetí? Fuj! – Ale chcem byť bosorka? Chcem. S ťažkým povzdychom som vliezla do kontajnera.

-Tam sú, aha! Pchala mi baba palicu pod nos. Zo smradu mi dvíhalo žalúdok. Rýchlo som našla okuliare a podala jej ich. S námahou som sa vyštverala von. Baba sa bez slova vďaka pobrala preč.

-Počkajte! zakričala som za ňou.

-Čo chceš? nevlúdne na mňa zazrela.

-Ja ...Naučte ma všetko, čo viete. Viem, že ste bosorka. Aj ja chcem ...nestihla som dopovedať, keď sa na mňa stará zahнала palicou. –Ty sopl'aňa jedna...Trafila mi ruku a riadne to zaboľelo. Prekvapene som ustúpila dozadu. Babizňa sa rozohnala znovu a podišla bližšie. –Bezočivé dievčisko!

Na viac som nečakala a pustila som sa do behu. Takto sa pomýliť. Vôbec som tomu nerozumela. Veď tá baba vyzerala ako bosorka aj tak sa správala. A ja som kvôli nej ešte aj vliezla do smetiaka. Taká hanba! O tom veru nikomu nikdy v živote nepoviem. Ani keby ma mučili. Tak veru.

Ivona Březinová: Začarovaná trieda

Čáry, máry, fuk

Čo sa týka triedy, nuž, bola to trieda pekná. Celá biela s veľkou čiernou tabuľou a farebnými obrázkami na stenách. Na zemi stálo dosť lavíc a dvojnásobný počet stoličiek. Bolo to však úplne na figu, lebo tá trieda bola celkom, ale celkom ľudoprázdna.

– Tak, deti, vediev vám nového spolužiaka, – povedala pani učiteľka Orišková, sotva vstúpila do dverí.

– Dúfam, že... že... Kde sú všetci? – zabľabotala zúfalo a nechápavo sa obzerala po celej miestnosti.

– Tu! – pípla jedna školská aktovka.

– Tu som, – ozval sa kvetináč s kvitnúcim kaktusom.

– Tu, pani učiteľka, tu, – ozvalo sa z nástenky s násobilkou.

Pani učiteľka nechápavo pokrútila hlavou a so vzdychom si sadla na stoličku.

– Au! – vykrikla stolička a nohy sa jej pod tou ťarchou podlomili.

Pani učiteľka radšej chytro vstala a ospravedlňujúco riekla:

– Prepáč, stolička, ja viem, že som ťažká. Mala by som držať diétu.

– Ale ja nie som stolička, ja som Anička Veselá, – ozvalo sa veselo. Ako aj inak, keď to bola naozaj Anička a tá je Veselá stále. Aj keď dostane pätku z diktátu.

Pani učiteľka len zalapala po dychu a pomyslela si: no toto, keby ma tak pristihol pán riaditeľ, ako tu posedávam po deťoch. A rodičia tej Aničky ešte povedia, že som si na ňu, chuderku, zasadla. A čo ten nový žiak. Čo si pomyslí on?

Lenže po novom žiakovi, ktorý mal stáť vedľa pani učiteľky, nebolo v triede ani stopy. A potom buchli dvere tresk-plesk a trieda bola odrazu úplne, ale úplne plná detí.

– Čo to bolo? – pýtala sa pani učiteľka.

– Čo to bolo? – pýtali sa deti.

Ale vtom buchli dvere druhý raz a pred tabuľou zrazu stál chlapec. Vlasy mal černejšie ako tá tabuľa a gúľal očami, akoby niekoho hľadal.

Tresk-plesk, tresli znovu dvere a pani učiteľka si pomyslela: Dnes je teda poriadny prievan, a rýchlo podišla k oknám, priškriknúť im krídla, aby sa už neotvárali.

Lenže keď sa otočila, nestál pred tabuľou nový žiak, stáli tam rovno dvaja, a než by ste povedali fuk, stáli tam dokonca traja. Jeden ako druhý, a ten tretí sa odlišoval iba tým, že mal tie svoje čierne vlasy úplne kučeravé.

– Dobrý deň, – pozdravila pani učiteľka slušne, ako sa na učiteľku patrí, a pretrela si oči, aby zahнала nepríjemné trojité videnie.

Ibaže trojité videnie nezmizlo, ani keď si pani učiteľka napravila okuliare. Traja chlapci postávali pred tabuľou, ako keby sa nemohli rozhodnúť, či ich je už dosť. Pani učiteľka veru aj očakávala ďalšie zlovestné buchnutie.

To sa však už neuskutočnilo. Naopak. Do triedy ticho, celkom potichu, vošiel pán riaditeľ a dvere pritom ani len nezavřzjali v pántoch. Bodaj by aj nie, pána riaditeľa sa v škole bojí každý.

– Sadnite si, deti, – povedal spokojne, keď ho trieda pozdravila zborovým postavením sa.

– Prišiel som sa pozrieť na nášho nového žiaka.

– Oni sú traja, pán riaditeľ, – zašepkala pani učiteľka snaživo.

– Traja, pozrite.

– Hm, hej, – povedal pán riaditeľ a roztržito si pošúchal zarastenú bradu.

– Ale prihlásený bol len jeden, pani kolegyňa. Keby mali prísť traja, to by som si určite pamätal.

– Tak, ako sa, chlapci, voláte? – opýtala sa pani učiteľka a pozrela na nových žiakov skúseným učiteľským okom. Zdali sa jej nejakí šibalskí.

Všetci traja boli počerní a čiernymi očami s hustými dlhými mihalnicami sa zvedavo rozhliadali po triede. Vlasy mali čierne fakt ako tabuľa. A to už bola nejaká čerň, pretože tabuľu v 3. A nedávno krásne nanovo natreli. Len či nemajú čierne aj svedomie, zišlo na um pani učiteľke. A spomenula si na Aničku Veselú, premenenú na stoličku a na ostatné čudné veci v triede.

Chlapci mlčali. Očividne sa im do žiadneho predstavovania nechcelo. Boli síce traja, ale tých ostatných, čo na nich tak vyvažovali oči, tých bolo tridsať. A každý tretiak už dávno vie, že to je desaťkrát viac.

– Hádam by ste sa nehanbili, chlapci, – zahrnel pán riaditeľ, ale zatiaľ iba naoko. Keby to bolo naozaj, bolo by to na obe oči. To už 3. A vie, to už 3. A naozaj pozná, lebo 3. A má svoje skúsenosti. A skúsenosti sú, ako vravieva pani učiteľka Orišková, na nezaplatenie.

Traja noví žiaci mali asi tiež svoje skúsenosti. Mrkli na seba, potom ten prvý postúpil o krôčik dopredu a riekol tak, aby to všetci počuli:

– Ja som Čáryfuk.

– Ktorý Čáryfuk? – chcela vedieť pani učiteľka. – Peter Čáryfuk alebo Pavol Čáryfuk, alebo azda Michal? Musíš nám, chlapče, povedať celé meno. Pozri, ja som Eva Orišková, a ty?

– Ja som Čáryfuk Demeter, – upresnil chlapec.

– Čáryfuk Demeter? – začudoval sa pán riaditeľ a spýtavo pozrel na pani učiteľku.

– Čo je to za čudné meno? A ty? Ako sa voláš ty? – obrátil sa na druhého chlapca.

– Ja som Máryfuk, – povedal ten druhý. Máryfuk Demeter.

Trieda udivene mlčala.

– Čudné, – vyhlásil pán riaditeľ a s obavami sa pozrel na toho tretieho.

– A teba volajú ako?

– To bude Bublifuk, uvidíš, – zašepkal Jakub Alanovi.

Lenže tretí chlapec sa trochu neisto rozhliadol po triede a zamrmal:

– Ja som Pištafuk Demeter. Zvyknú ma však volať Fuky.

Malá Emka, ktorá sedí hneď v prvej lavici, to už nevydržala a vyprskla. Všetci sa začali smiať a tri páry čiernych očí pred tabuľou sa zamračili.

– Vedia vaši rodičia, že máte také čudné mená? – opýtala sa pani učiteľka úplne od veci, pretože všetci rodičia predsa vedia, ako sa volajú ich deti.

– No áno, – snažil sa pán riaditeľ zachrániť situáciu. – Ako sa, chlapci, volajú vaši rodičia?

– Čajrumbum Demeter a Cukorkáva Demeterová, – vyhlásili traja noví žiaci zborovo.

Pán riaditeľ si vreckovkou utrel spotené čelo a radšej povedal, že má ešte nejaké povinnosti v 5. B.

SaraNui: TONINO, PIESKOVÝ ŠAŠKO

Nádherný večer, pomyslela si Zuzana a na chvíľu sa vzdialila od okna, aby si zašla po svoju tajomnú škatuľku. Až teraz, keď si ju uložila na sklápaciu dosku svojho písacieho stolíka, si všimla, že je škatuľka celkom plná. Nechýbalo v nej ani jedno jediné zrníčko piesku.

Aké jemné zrnká a aké krásne, tešila sa Zuzana a vysypala všetok piesok na dosku písacieho stola. A čo sa stalo?

Stalo sa naozaj čosi neuveriteľné. Zrníčka sa začali samé od seba pohybovať hore-dolu, zoskupovali sa a preskupovali. Odrazu sa na stolíku objavili tí najdrobnejší, najjemnejší a najmilší pieskoví ľudkovia, akí kedy existovali.

Hovorili jemnými hláskami, trochu aj piskľavými, nemyslíte si však, že ich nebolo počuť. To teda nie, lebo ich hlásky boli jasné a zvonivé.

Čo to je, nevedela sa z toho celého spamätať Zuzana, a tak si len pretierala oči, až ich mala celé červené. Pieskoví ľudia boli už takmer úplne vytvorení. Ešte si obliekali nedeľné šaty, farebné a pestré. Najviac sa točili okolo jemnej pieskovej dievčinky s trochu vyhrnutým noštekcom a ligotavým dlhým pieskovým vrkočom. Pomohli jej obliecť karmínové šaty a na hlavu jej nasadili korunku.

– Som Piesková princezná, piesková, v karmínových šatách, – predstavila sa Piesková princeznička Zuzane, len čo bola upravená. Okolo nej sa zoradili ostatní pieskoví ľudkovia a podľa ich odevov bolo odrazu vidieť ich hodnosť na kráľovskom pieskovom dvore. Boli medzi nimi kráľovskí radcovia, kráľovskí rodičia, dvorný pieskový šašo. Pieskoví sluhovia a slúžky, hlavný pieskový kuchár a kuchárka, kuchtíci, pieskoví speváci a tanečníci, hlavný a dôležitý pieskový astronóm.

– Neviem, neverím tomu, možno som chorá, mala by som si odmerať teplotu, – povedala Zuzana nahlas trochu vystrašeným hlasom. Aj keď mala vždy bohatú fantáziu, predsa si také čosi nevedela predstaviť. Pieskové kráľovstvo sa zasmialo zvonivým smiechom.

– Hádam sa nás nebojíš, – prihovorila sa Zuzane Piesková princezná a skočila jej do dlane.

– Ale si milučká, – prihovorila sa Zuzana princeznej a aj sa zabudla čudovať.

– Ako sa voláš? – opýtala sa tej malej v červených šatách.

– Princezná, nevidíš, veď mám tie najkrajšie šaty a na hlave mám korunku, – odvetila Piesková princezná.

– Som Piesková princezná, no tak, naozaj to nevidíš? A mala by si mi hovoriť Veličenstvo alebo ešte lepšie Vaše Veličenstvo princezná.

– Dobre teda, Vaše Veličenstvo princezná, Vaša, – zakoktala sa Zuzana, lebo to oslovenie, ktoré si vyžadovala princezná, bolo predsa len trochu pridlhé a prizložité.

– No dobre, stačí to raz povedať a potom ma už môžeš titulovať princezná.

– Súhlasím, – odvetila Zuzana, i keď vôbec netušila, čo to znamená niekoho titulovať. Môže sa to opýtať slúžky Kláry alebo brata Ignáca. Keby to tí dvaja náhodou nevedeli, stále sa na to môže spýtať ocka, keď bude mať dobrú náladu. Musí byť však opatrná, aby to nebolo podozrivé.

– No, spytuj sa, – dupla princezná nôžkou a celá netrpezlivá sa začala vrtieť v Zuzaninej dlani.

– Veď ma čakajú povinnosti, – dodala a opravila si korunku.

– O-odkiaľ si sa tu vzala? – opýtala sa Zuzana, lebo jej v tej chvíli nič nenapadlo.

– Bežná otázka, no takú som čakala, – povedala princezná s vyhrnutým noštekcom. – Ja som sa tu nevzala, ja jednoducho som, či nevidíš?

– No dobre, predtým si tu však nebola, – vracal sa Zuzane pomaly jej starý rozumček.

– Láry-fáry, pravdaže som tu bola, to len ty si ma nevidela. – Bola som aj predtým a som aj teraz, – povedala Piesková princezná záhadne. Akiste sa jej už nechcelo zhovárať o takých veciach a okrem toho ju už čakali jej kráľovskí dvorania a radcovia. Zoskočila Zuzane z dlane a vrátila sa medzi svojich ľudí. Čakali ju vážne kráľovské povinnosti, lebo musela vládnuť aj za rodičov, ktorí už boli veľmi starí.

Kráľovskí dvorania práve riešili jednu záhadu. Z kráľovskej pokladnice zmizol totiž strieborný opasok, ktorý mal neobyčajné vlastnosti. Po svojich rodičoch ho mala zdediť princezná.

– Budeme pátrať po zlodejovi, – rozhodla sa princezná.

– Pátrať po zlodejovi, pátrať po zlodejovi, – ozvalo sa po celom kráľovstve.

A tak sa riešili všetky dôležité a menej dôležité problémy kráľovstva.

Zuzana bola z tých neočakávaných udalostí taká prekvapená, ba aj trochu vzrušená, že zaspala opretá o dosku písacieho stola.

Tak ani nezbadala, ako sa skončilo kráľovské predstavenie. Pieskoví ľudia zliezli po jej rukávoch a dlhej sukni na zem a rozutekali sa po celej izbe. Odrazu tu bolo úplne ticho.

- Čertovská robota! – hromží dedko, keď sa mu niečo nepodari.
- Čertovsky podšitý človek! – vraví zase babka o susedovi.
- Takého ani čert neprevedie.
- Kde sa podeli všetci tí čerti? – pýtam sa starého otca.
- Rád by som už nejakého videl Či má všetko ako treba: kopýtka, rožky, chvost...
- Od istého času rohatí čušia pod zemou, - smeje sa dedko. – Boja sa von vyliezť...
- A kohože sa boja? Čert sa predsa ani čerta nebojí, - vravím dedovi.
- Chcem svojho čerta a hotovo!
- To máš tak, šuhajko, - uškrnie sa dedo a žmurkne na starú mamu:
- Za všetkým vraj treba vidieť ženu. – No toto! Vari sa čerti boja našej babky? – krútim hlavou.
- Dedo sa dusí od smiechu a babka nás vyháňa na dvor. Sadneme si pod starú hrušku. Starý otec si zapáli a pufká z fajky – kulifajky. S chuťou rozpráva...
- To máš tak, chlapče zlatý. Čerti sa mali v pekle ako v raji, kým sa čert Kulifaj nezaľúbil do čertice Frndulice. Jedlo si varili bez vody, špinavé izby sa nezametali, aby si neufúľali zasmolené paprčky. Čertisko Kulifaj si svedomito robil, čo treba. Po svete chodil a hlupákom hlavy plietol, deťom z vrecká cukríky vyťahoval a hvezdárom do očí púpavový páper fúkal. Čo najhoršie stváral. Kto mu podal malíček, toho za palec potiahol. A kto vlas – toho kmas! Uchytil celého.
- Aj čertica Frndulica rada sa dívala za šikovným Kulifajom. Závidela mu jeho výlety na zem, kde je vraj veľmi pekne. A ona aby len pri kotli stála a granatír – marš vyvárarla. Jedlo bez vody, špinavé izby, samá sivá, čierna farba. Nič, čo by potešilo jej čierne očká.
- Čo si taká smutná, Frndulienka, - prihovoril sa jej Kulifaj, keď hodil do kúta za batoh podvodníkov, ktorí mu naleteli.
- Už ma tu život zunoval, Kulifajko! – vzdychla si pekná čertica. – Je to smola večne trčať na dne pekla. A hore u ľudí je vraj nebo belasé ako nezábudka. Dones mi modré z neba. Aspoň kúsok na obrúsok.

Kulifaj prisľúbil čertici Frndulici všetko, čo si zažiadala. Keď podal Luciferovi hlásenie o splnených úlohách, pýtal sa von, hore na zem.

- Ó, všemocné čiernočierne knieža pekiel, dovol' svojmu oddanému služobníkovi, aby šiel na svet modré z neba hľadať. Krásna čertica Frndulienka si ho pýta. Aspoň kúsok na motúzok.
- Na zákusok? – zareval pán pekiel Lucifer, lebo zle počul. – Tá má jazyk ako brúsok! Prepchávať sa nebude, Frnduľa akási! A ty tiež svoje dostaneš, Kulifajisko nepodarený! Dám ti ja modré z neba! Strážte! Posad'te ho do najľadovejšej pekelnej chladničky!

Zatvoriť čerta do chladničky – to bol ten najstrašnejší trest. Pekelníci Kulifaja šuchli do tejto mrazivej mučiarnie a rýchlo pričapli dvere, aby ich neofúklo.

Kulifaj sa v chladničke – mrazničke triasol ako osika. Bol by na cencúl' zmrzol, keby zrazu nezbadal, že mu von trčí chvost. Strážte v tej rýchlosti zle pričapli dvere, juchú! Kulifaj nelenil, vyskočil von a fujác! Vkradol sa do pekelného komína, aby sa v plameňoch vylízal z omrzlín. Potom such von, vydal sa na cestu. Peklokľúčikomodomyky – puky!

Prvého človeka, čo stretol sa opýtal: - Hej, človeče, ako by som si odšmykol kus modrého z neba? Človek mal veľa roboty, nuž sa zahnal po pekelníkovi palicou: - Tak ťa vyplatím, že budeš celý modrý, ty čertisko – pobehajisko! Kulifaj vzal kopytá na plecía a uháňal, čo mu para stačila. Zbadal vodný mlyn. A pri tom mlyne tučná mlynárka mužovi kázeň držala:

- Ty korheľ jeden naničhodný. Keď si ma za ženu pýtal, modré z neba si mi sľuboval – a teraz? Nič nerobíš, len v krčme sedíš a piješ! Veď ti ja dám!

A s metlou za ním. Mlynár mal čo robiť, aby si kožu zachránil. Prišiel čert a pýta sa ho na to modré z neba, čo žene sľuboval. Ako sa k nemu dostať?

- Takto, paskudník! – zavrčal rozpajedený mlynár. Schytil neboráka kulifaja a šmaril ho do vody. Mlynské koleso ho zachytilo a krútilo ho hore – dolu ako na kolotoči. Vykúpalo ho ako kačicu, potom hore vytriaslo a znovu šup do vody!

Kulifaj videl všetky hviezdičky, ale na modré z neba ani z veľkého mlynského kolesa nedočiahol. Ešte bol rád, keď ho napokon vyhodilo na breh. Čert zadupotal kopytami a uháňal cestou – necestou, kade ľahšie. Vyšiel až na najvyšší vrch. Priletel orol a obzerá si čudného tuláka.

– Kráľ vtákov, ty jediný mi môžeš pomôcť! – zaprosil čert. – Lietaš tak vysoko!

Vynes ma k nebu na krídlach, potrebujem kus modrého neba.

Orol s ním vzlietol do výšav a tam sa ho striasol.

– Každému, čo mu patrí! – zaškriekal. – Len sa ty nedriap ta, kde nepatríš. Čuč v pekle, čertisko rohatý! Keď čert capol do pekla, až na samé dno, ešte si aj pochvaľoval:

- Brrrr, na tých brrrralách je taká strrrrašná zima! Hrrrrroznýmrrrráz! Mal prrrravdu ten skalný orrol, v pekle mi bude predsa len najlepšie! Ohníček ako ľalia, len sa tak v teplúčku rozvíja!

Oželela čertica Frndulienka modré z neba. Keď Kulifaj všetkým v pekle rozpovedal, čo sa mu prihodilo, prešla všetkých čertov chuť robiť čertoviny a po svete vandrovať. Odvtedy radšej v pekle sedia a do ohníčka hľadia, slovka nepovedia. Na modré z neba ani nepomyslia.

PREČO KOHÚT NAHÁŇA SLIEPKY - JOZEF MOKOŠ

Po dvore chodili sliepkly, kohút a Martinko, ktorý k nim prišiel na prázdniny. Martinko, aj keď bol z mesta, si hneď všimol, že všetky sliepkly znášajú vajíčka, iba kohútik si pyšne vykračoval po dvore a nerobil nič užitočné. Martinko si ho preto raz ráno zavolať a povedal mu: „Prečo si ty, kohút pyšný, lenivý a neužitočný? Prečo, ty kohútisko, neznášaš vajcia ako ostatné sliepkly? Že sa nehanbíš, taký veľký, a taký darebný! Však ťa ja naučím! Naučím ťa znášať vajíčka, rozumieš?“

Kohút zdvihol hlavu a spýtal sa: „Ki?“ „Nehovorí sa čo, ale prosím.“

„No tak kiki,“ opravil sa kohút. „Hovorím, že ťa naučím znášať vajíčka,“ povedal Martinko a pokračoval:

„Pekne si čupni sem do tejto slamy, zatvor oči a povedz: kot – kot – kot – kot – kodák!“

„Čo si pipi?“ urazil sa kohút. Keď sliepkly počuli kohútovo pipi, pribehli a zvedavo sa pozerali, čo sa na ich dvore robí. Ale kohút na ne zakričal: „Ja som vás nevolal, iba tomuto meštiakovi práve vravím, čo si o ňom myslím!“

„Tak dosť rečí,“ hrešil ho Martinko. „Sadni si, krídla si daj za chrbát, silne tlač a opakuj po mne:

Kotkodák, kotkodák, znesiem vajce ako klát.

Ja, sliepočka maličká, znesiem krásne vajíčka.“

Kohút nechotne poslúchol a šomral: „Kotkodák, kotkodák, znesiem... Figu borovú znesiem! Kurník, šopa, čo si o mne myslíš, že som voláka hlúpa nosnica?“ Sliepkly, keď to počuli, urazene sa rozkotkodákali, dali hlavy dohromady a o čomsi sa začali spolu radiť.

„Hlúpa?“ rozhorčil sa Martinko. „Tak pre teba je nosnica hlúpa za to, že znáša ľuďom zdravé vajíčka? Už aj pekne tlač, lebo pôjdeš na pekáč!“ „Čo?“ zhrozil sa kohút a vstal. Ale Martinko sa na neho divo pozrel, a preto si kohút zase sadol. „Chcem povedať prosím... Ty chceš zo mňa, pána tohto dvora, urobiť obyčajného nosiča?“

„Ale kohútik,“ začal Martinko z iného konca. „Len to skús! Na začiatok stačí obyčajné céčko.“

„To poznám,“ rozčúľil sa kohút. „Najprv ti bude stačiťobyčajné céčko, potom budeš chcieť béčko a napokon ti budem musieť znášať samé áčka alebo vaječné cestoviny, praženicu, vajcový šalát, veľkonočné kraslice a čo ja viem čo ešte. Lenže ja som kohút z Rajca a neznášam vajcia!“

„Nevyskakuj a drž zobák!“ nahneval sa Martinko. „Lebo to poviem starkej a zajtra budeš na obed. Pozri, z komína sa už dymí, už na teba varia vodu.“

Kohút sa preľakol. „Myslíš to vážne, Martinko? Tak dobre, ja to teda skúsím.“ Kohút zatvoril oči a začal tlačiť, ale neprestal pritom frlať: „Tfuj, ale hanba ma pri tom obchádza, Martinko, to ti teda poviem! Nosník je tu plno, ale ty ešte aj zo mňa, jediného kohúta, chceš urobiť nosiča. Už sa vidím, ako chodím po dvore, na hlave čiapka so šiltom, na ktorej je napísané: nosič č. 1. Lebo ak dnes začnem nosiť vajcia, zajtra určite budem nosiť sliepočkám – slečinkám kufre a batožiny! Kurník, šopa!“

„Nadávať, to teda vieš. Ale naučiť sa obyčajnú krátku básničku... Opakuj po mne: Ja, sliepočka maličká...“

„Ja, sliepočka maličký...“ opakoval po Martinkovi kohút. „Maličká,“ opravil ho Martinko a pokračoval: „Znesiem krásne vajíčka. Kotkodák, kotkodák!“ „Znesiem krásne vajíčka,“ opakoval nechotne kohút, ale pritom stále šomral: „To je ale trápne! Kotko – kitko, kikiri – dák, kikirikí – kotko, kitko – tak... Tak, vidíš, ja sa to do smrti nenaučím! To je pre mňa strašne dlhý text.“

Sliepkly, ktoré stál okolo, sa chichotali, až sa im perie natriasalo. A potom jedna z nich čosi pošepkala ostatným a nebadane položila pod kohúta svoje vajce. Kohút, ktorý mal zatvorené oči, si to nevšimol a čoraz hlasnejšie recitoval: „Kotkodák, kotkodák, znesiem vajce ako klát. Ja, sliepočka maličká, znesiem krásne vajíčka.

Kotkodák, kotkodák, kotkodák. Juj, voľačo ma tlačí! Také žlté a guľaté.“ Kohútik vyskočil, pozrel pod seba a zakričal: „Vajce! Zniesol som naozajstné vajce! Kolegyne nosnice, ani neviete, aký som šťastná! Kurník, šopa, čo to hovorím, už som z toho celá popletená! Kikirikí! Dák, dák, dák!“

Sliepkly sa smiali, chichotali, rehotali, pišťali a výskali, až sa celé od smiechu prehýbali a krídlami sa bili po stehnách: „Veď to sme ti my pod zadok to vajce podstrčili. Veru tak, tak, tak, chichichi, chachacha, kotkodák, kotkodák!“ Aj Martinko sa začal smiať. Iba kohút nedôverčivo ohmatával krídlami podhodené vajce: a naozaj, bolo studené. Kohút, keď pochopil, že ho oklamali, tak sa nahneval, najedoval, napajedil a rozkohútil, že začal milé sliepkly naháňať po celom dvore. A odvtedy to robí až dodnes.

ZLOČIN V ŠATNÍKU

VILIAM KLIMÁČEK

Pán Miroslav si večer do šatníka zavesil košeľu. Potom si umyl zuby, dal si praženicu, opäť si umyl zuby a šiel spať.

Ráno otvoril skriňu a zhíkol od hrôzy. Takto: „Hííí! Z košele mu zostal iba golier! Ani rukáv ani nič, iba 6 gombíkov na zemi a na vešiaku golier. Rýchlo na seba nahádzal šaty a bežal z bytu von. Vtedy spoza skrine vykukli mole a podho za ním. Celý kŕdeľ! Čo kŕdeľ... stádo! Celý húf... celý roj, fuj, ako sa to povie, keď je molí veľa? Molí roj? Molie mračno? Uff.

Neviem, skrátka všetky mole sa za ním pustili! Boli od včera veľmi hladné, košeľu mali ako predjedlo. Tak hneď ochutnali jeho šaty. Pán Miroslav beží dole, za ním letia hladné mole. Na deviatom poschodí mal ešte kabát. Na šiestom mu z neho zostali len vrecká a nálepka: ODEVNÉ ZÁVODY TRENČÍN. Šál mu zožrali na 7. poschodí.

Práve keď schádzal na prízemie, dojedali mu tielko. Za Miroslavom sa len tak prášilo, odletovali nitky, poletovali mole, hore aj dole. S výkrikom „Bratia! Mole nám žerú kabáty a my nič robíme! Bratia, zobuďte sa!“ rozbehol sa do drogérie kúpiť nejaký prostriedok. Kričal: „Chémiu na vás, vy jeden hmyz!“

Medzitým mu mole zjedli nohavice po koleno. Čata molí č. 3 mu sústavne likvidovala ľavú froté ponožku. Pravú si našťastie zabudol obuť, keď sa ponáhlal.

Mole mľaskali, šaty praskali. Miroslav bežal! K drogérii mu zostávalo už iba 100 metrov! 100 metrov, keď zrazu... nie! No toto! Fíha. Tu radšej skončím túto rozprávku. Pán Miroslav mal totiž na sebe už iba oranžové trenírky! A mole stále pracovali, šaty skracovali... Nie, nie, končím.

BRATIA, ZOBUDME SA! MOLE NÁM ŽERÚ KABÁTY A MY NIČ NEROBÍME!

* Tu som spadol zo stoličky. Pukla. Zatiaľ čo som písal, červotoče mi ju zožrali. Od zajtra už píšem po stojačky ako Hemingway! Ozaj, Hemingway (vyslovuj Hemingvej) bol slávny spisovateľ, čo písal nielen po stojačky, ale chodil pritom aj na ryby a raz chytil takúúúúúúúúúúúú - tóóóóóóóóóó!!!

Ondrej Sliacky Vrkôčiky

Už niekoľko dní pripravuje mama s Dankou oslavu ockových narodenín. Lenže akokoľvek rozmýšľajú, nevedia prísť na nič, čím by mu urobili radosť.

„A čo keby sme mu kúpili čiapku?“ hovorí mama odrazu. „To by bol celkom pekný darček. A praktický.“

„Ale ved' ocko čiapku nenesí.“

„Práve preto,“ vraví mama a potom sa dobromyseľne usmeje: „Aspoň mu bude hriať hlavu, keď mu ju už nehrejú vlasy.“

Mama má veru pravdu. Ockovi začali v poslednom čase vlasy naozaj rednúť. A nepomáha mu nič. Ani lieky, ani vodičky.

„Ale čo mu dám ja?“ prešľapuje Danká z nohy na nohu a tuho rozmýšľa.

„Predsa čiapku,“ hovorí mama. „Dáme mu ju spolu.“

Ale Danke sa to nepáči.

Ona dá ockovi vlastný darček. Nie ten, čo vymyslela mama. Ibaže za nič na svete nevie prísť na to, čo by to malo byť.

A tak potajomky, aby to mama nezbadala, ide za ockom. Ale ocko sa iba smeje a vraví, že ona je tým najvzácnejším darčekom, aký mohol v živote dostať. Preto už nepotrebuje nič. Cíti sa bohatší než ten najbohatší kráľ.

Darmo sa však ocko zrieka darčeka. Danká si ho nedá vyhovoriť a ďalej uvažuje, vymýšľa, vraští čelo. No čím viac sa približuje nedeľa, deň ockových narodenín, tým je smutnejšia.

Nie a nie dačo vymyslieť.

Ale v nedeľu je už od samého rána usmiata. Veselo si spieva jednu pesničku za druhou. Ba i šaty si preberá ako veľká, len aby sa ockovi pri blahoželaní páčila čo najväčšmi.

Lenže keď je už všetko pripravené, ba keď už i mama popriala ockovi veľa zdravia a podala mu svoj darček, Danky odrazu niet. Zmizla, akoby sa prepadla pod zem.

„Danka, a ty ocka nepobozkáš?“ volá mama z izby.

„Pobozkám,“ odpovie Danká z chodby a vzápätí vbehne do izby s dvoma odstrihnutými vrkôčikmi v ruke.

Mama v tej chvíli zbledne.

„Danka, čo to máš?“ zarazí sa i otec.

„Vrkôčiky.“

„To vidím. Ale prečo si ich odstrihla?“

„Aby som ti ich mohla darovať,“ šteboce Danká veselo. „Ja ti ich rozpletiem a ty si ich prilepíš, ako ten ujo v televízii. A budeš mať znova vlasy. Si rád?“

Otec najprv mlčí, akoby sa rozhodoval, či má Danku vyhrešiť, a či potrestať. Ale potom sa rozosmeje a na mamino veľké prekvapenie schytí Danku do náručia a vraví jej, že je to naozaj vzácny darček a že taký dozaista ešte nedostal nijaký ocko na svete. Ba ani ten najbohatší kráľ.

Marta Hlušíková - Čo sa môže stať, keď sa zaľúbi pavúk (z knihy Kde pavúky tkajú cukrovú vatu)

Moja metla dopredu počula také veci, ako že o chvíľu zazvoní telefón a podobne. Ani s rodinou, v ktorej bývam ako rodinný talizman, to nie je až také zlé. Ale je tu nuda, že až. Tak veľmi zívam, že sa bojím, aby som si neprehltla hlavu. Už sa mi to raz stalo. Len skúste lietat' s prehlnutou hlavou! Moja metla mala vtedy čo robiť. Lietala som tak bezhlavo a rýchlo, že som predbehla vlastný nos. Hneď som sa musela vyzívat' naspäť, aby som si náhodou neušla celá. Musím niečo urobiť. Au! Čosi ma chytilo za nohu! Malíčkom som zachytila pavúčiu sieť!

- Páči sa ti môj dom? – zacilingal mi pri uchu akýsi pavúk.
 - Páči. Aj ty sa mi páčiš, lebo cilingáš. V kvetinárstve, kde som ešte včera visela, všetky pavúky len zlostne prskali.
 - Keď dotkám svoj najnovší dom, vždy cilingám. Obyčajne robím len tik tak alebo cik cak. Pri tkaní, vieš? Keď robím tik tak, súkam hrubšie pavučiny, a keď počuješ cik cak, vtedy ozdobujem pavučinu maličkými mašličkami.
 - To musíš?
 - Nemusím, ale chcem.
 - A prečo chceš?
 - Vidíš ten roh oproti pri okne? Tam býva ona... – vzdychol si pavúk a už si ma ani nevšimol. Až mi nohu ofukovalo, tak rýchlo prilepoval mašličky na svoj ľahučký palác. Keď mal domček hotový, stalo sa čosi strašné: letela okolo obrovská mucha a hups! rovno do domčeka.
 - Ved' mu zničí celý domček! – vravím metle, ale tá sa len smeje.
 - Vôbec ničomu nerozumieš, - krúti hlavou.
 - Akože nerozumiem? Ved' mu zničí vymašličkovaný domček a okrem toho sama zahynie!
- A tu som stratila reč: v strede pavučiny si spokojne sedela mucha, okolo nej pobehoval zaľúbený pavúk a práve pre ňu súkal tú najkrajšiu mašličkovú svadobnú kyticu!
- Nevravela som, že nerozumieš? – chichotala sa metla a ja by som jej najradšej prisadla krk. Teda takto je to s muchami a pavúkmi naozaj!

Gabriela Futová – Trapoška

- Chod' sa učiť! – otcov hlas ma prikvačil rovno vo dverách. Nahnevane som na neho zazrela.
- Doteraz som sa učila, - reagovala som hneď podráždene. – Potrebujem si dať prestávku.

Nečakala som na odpoveď a zmizla preč. Cestou do kuchyne som minula mamku, opäť upratovala. Vyčítavo som na ňu pozrela. Nemusela som ani nič povedať, mamka presne vedela, prečo zazerám aj na ňu. Len sklopila oči a ďalej leštila vyleštené zrkadlo. Nikdy sa ma nezastane, prebleslo mi hlavou. A pritom je svedkom, že sa už dve hodiny poctivo biff'ujem. Otcovi to však nestačí. V podstate sa doma ani o inom nerozprávame. Len: - Učila si sa? Chod' sa učiť! Prečo sa neučíš?

A pritom ma do učenia vôbec nútiť netreba. Ide mi to celkom fajn. To len otec, vysokoškolský profesor, má pocit, že sa učím primálo. Darmo som mu vysvetľovala, že lepšie známky ako jednoty sa už nedajú získať. On len večne poučuje a mudruje. A to jeho: - Chod' sa učiť! – ma vytáča do nepříčetnosti.

Zato v škole, v škole je super. Možno preto, že sedím s najlepšou babou na svete. Volá sa Marína. S Marínou si rozumieme aj bez slov, bavia nás rovnaké veci a vytáčajú presne rovnaké nezmysly. Ako naposledy. Šibnutá upratovačka.

Ja, hlava zábudlivá, som sa vracala po mobil, ktorý som si nechala v lavici. Marína ma už prezýva Skleróza, lebo naozaj stále niečo niekde nechávam. Upratovačka sa do mňa pustila len preto, že som dvoma skokmi prebehla po mokrej dlážke. Dajmisvete! Ved' sa nič nestalo. Tá žena úplne hysterčila. Vrieskala na mňa ako zmyslov zbavená, ba sa na mňa zahnela aj metlou.

- Asi jej fakt preskočilo, - skonštatovala Marína. A hneď aj vymyslela pomstu.

Zamaskovala sa do roláka, na hlavu si dala moju šiltovku, vybehla späť k triede a o chvíľu sa s úsmevom na tvári vrátila.

- Tak. A má to!
- Čo si urobila? – od zvedavosti som sa až triasla.
- Prebehla som cez chodbu a akože náhodou som jej skopla vedro s vodou. Aspoň má čo utierať!

Od toho dňa sme mali novú zábavu.

Kúsok, ktorý sme vyviedli upratovačke nasledujúci deň, bol asi najlepším, čo sa nám dovtedy podaril. Zamkli sme ju v našej triede. Najprv len neveriacky stláčala kľučku, po chvíli začala klopať a búchať.

- Odomknite! Ihneď odomknite! Neželajte si ma, vy malé beštie! Otvorte!
- Necháme ju tam? – žmurkla som na kamarátku.
- Chceš riskovať ranu metlou?
- Nechcem, - pokrútila som hlavou. – Ale nechať ju tam...
- Ved' školník zvykne prejsť školu, odomkne ju, - mávla Marína rukou.

Treskot dverí ustal.

- Napokon, o pomoc môže zavolať aj cez okno.
- Trapoška.
- Traperka.
- Pod' so mnou na výtvarnú.
- Nechce sa mi. Asi pôjdem počkať mamu.
- Domov?
- Čosi! – zaťukala som si na čelo. – Foter je dnes doma celý deň. Mama sa mi ráno zdala veľmi smutná. Počkám ju pred školou.

- Prečo pred školou?
- Veď som ti vravela. Mám prísny zákaz vyrušovať našich na pracovisku. Foter zakázal.
- Aj mamu? – čudovala sa Marína.
- Čo ja viem? Otcov zákaz platí aj na ňu.
- Ja za našimi chodievam.
- Viem, ale vaši sú iní.
- Čau.
- Čau.

Pridala som do kroku. Čoskoro som sedela pred bránou školy na múriku. Mama už mala skončiť. Stále sa však neukázala. Po polhodine som začala byť nervózna a napriek otcovmu zakazu som vošla do školy. Za okienkom sedela vrátnička.

- Dobrý deň, môžete mi, prosím, povedať, či už odišla pani Demeterová?
- Nie je odpísaná. Zrejme bude niekde v budove. Môžeš ísť za ňou.

Keď môžem, tak môžem, pomyslela som si. Pre istotu som sa však spýtala na cestu k laboratóriám. Vrátnička mi ochotne poradila. Vo výťahu som si predstavovala mamu v bielom plášti za stolom nad mikroskopom alebo možno so skúmavkami v ruke. Tá bude prekvapená!

Dvere som našla raz-dva. Ani som nezaklopala, len som ich potichu otvorila. Mama bola ku mne otočená chrbtom. Nemala na sebe biely plášť, len rifle a tričko. Kľáčala na kolenách a niečo usilovne zoškrabovala zo zeme. Vedľa nej stálo vedro s vodou.

- Zastupuješ upratovačku? – ozvala som sa veselo.

Mama akoby skamenela. Úplne znehybnela. Zdalo sa, akoby ani nedýchala.

- Mami?
- Áno. Zastupujem, - odpovedala mrazivo.
- To nemohli poprosiť nejakú inú upratovačku? Prečo to dali tebe?
- Lenka, ja som tá nejaká iná upratovačka.

Srdce mi na chvíľu prestalo biť. Tak pre toto som nesmela za mamou do práce... Pociťila som prudké výčitky svedomia. Upratovačku v škole som nazvala spodinou a moja mama je na tom úplne rovnako. Ona predsa nie je spodina. Je milá, múdra a šikovná, a že sa živí upratovaním...

Na druhý deň som našej upratovačke tajne zavesila na vedro čokoládu s veľkým nápisom: - PREPÁČTE.

Sterling North: Darebáčik

V to príjemné popoludnie sme spolu s Wowserom vyrazili do údolia. Keď som prechádzal poniže cestičky, zbadal ma Oscar.

„Idem do Wentworthovej hory,“ oznámil som mu.

„Počkaj chvíľu,“ povedal a vzápätí sa vrátil s vreckom koláčikov. Cez riečku sme prešli po kameňoch pod hrádzou. Wowser nebol poľovnícky pes, ale vo Wentworthovej hore sa predviedol ako ešte nikdy. Bernardín sa na svojich veľkých labách prikradol k dutej päte zhnitého pňa. Oňuchal dieru, potom sa k nám obrátil a zakňučal. O chvíľu už Wowser hrabal. Zem fľkala a spolu s Oscarom sme mu bláznivo pomáhali. Hĺbili sme mäkkú pôdu rukami, keď sme narazili na staré korene.

„Stavím sa, že je to liška,“ vydýchol som s nádejou.

„Skôr to bude starý svišť,“ uvažoval Oscar.

Neverili sme vlastným očiam, keď z brloha hrozivo a zlostne škriekajúc vyrazila rozzúrená samica medvedíka čistotného. Hneď nato sa driapala na štíhly kmeň duba. Vo výške asi deviatich metrov pokračovala v škriekaní a v zvieracích nadávkach.

V odkrytom brlohu sme našli štyri mláďatá, ktoré nemali viac ako mesiac. Ľahko by sa mi zmestili do čiapky. Osem kukadiel hľadelo na nás s údivom a mrzuto. Zo štyroch papuliek sa ozývalo mrnčanie. Vo chvíli štyri medvedíky spustili taký žalostný, prežalostný nárek, že nám z toho bolo nanič.

„Bez matky si ich nemôžeme vziať domov,“ povedal som Oscarovi, „sú ešte malé. Vyšplháme sa na strom a chytíme ju.“ Pozrel som do výšky. V miznúcom svetle zapadajúceho slnka som videl, že tam ešte sedí – desať kíľ dynamitu s pruhovaným chvostom. Začal som namáhavo šplhať nahor po štíhlom kmeni stromu. Liezol som, no nijako som sa neponáhlal. Rozzúrené zviera na opačnom konci zaujalo bojový postoj. Nebezpečne a hrozivo blýskalo očami. Vyčkávalo.

„Odrežem tú vetvu nožíkom,“ ukazoval som Oscarovi. „Dúfam, že ju chytiš, keď padne do lieskovej húštiny.“ Oskar mi naznačil, že mi straší vo veži. No jednako si vyzliekol menčestrové sako, aby ho prehodil naamicu.

Čoskoro som zistil, že je veľmi ťažké prerezať hrubý konár duba tupým vreckovým nožíkom. Ľavou rukou som sa držal a pravou som zarezával do dreva. Báľ som sa, či samica na mňa nezaútočí, len čo konár začne praskať. Na pravej ruke som pocítil prvé pľuzgiere, ale nemohol som poľaviť. Zdola doliehalo mrnčanie malých medvedíkov.

„Priprav sa, musíš ju chytiť!“ Prerezaná vetva bieleho duba naposledy vzdychla, s praskotom sa odlomila a zrútila do lieskového krovia. Oscar sa usiloval, to treba uznať. Asi päť sekúnd zápasil s rozzúreným zvieraťom, ale potom radšej ustúpil aj so zničeným kabátom. Traja malí sa s udivujúcou rýchlosťou vrhli do lieskovej húštiny za matkou a už ich nebolo. No Oscar neváhal, bleskurýchle schytil jedno mláďa do čiapky. Bolo našou kráľovskou odmenou za vynaložené úsilie.

„Je tvoj,“ povedal Oscar smutne. „Môj otec by mi nikdy nedovolil, aby som si ho nechal.“

A tak do môjho života vstúpil Šibal, nový kamarát a spoločník. Nevážil ani pol kila. Bolo to len chlpaté kľbko, úplne bezbranné, závislé, bezmocné. S Wowserom sme sa stali jeho ochrancami a boli by sme sa pobili s každým, kto by mu chcel ublížiť.

Preklad: Danica Hollá

Náš spolužiak Fero má úžasný život. Je len piatok na základnej škole, - koniec koncov ako my všetci-, no zažil toho už skutočne veľa. Každý pondelok, keď sa rozprávame s pani učiteľkou, čo sme robili cez víkend, sme všetci zelení od závidosti.

- Ja som bola s našimi nakupovať, - hovorí Bianka.

- My sme sadili na záhrade, - povie Boris.

- Oco ma vzal na výlet a videl som až dve zrúcaniny, v ktorých vraj straší, - chválím sa ja a čakám, s čím zase vyrukuje Fero.

- Tento víkend som bol na pretekoch športových áut a dokonca som sedel aj za volantom, - povie on a tvári sa pri tom ako majster sveta.

Všetci obdivne híkame a baby prevracajú očami.

A to nie je všetko, v talóne má aj ďalšie zážitky. Minule dokonca letel helikoptérou a predtým sa bol potápať.

Ja sa každý víkend snažím našich donútiť k dákej činnosti, ale stále to nie je ono. Čo je to jazda na motokárach, keď Fero sedí za volantom skutočnej formuly? Oco je už zo mňa celý zúfalý.

- Pet'ko, nevymýšľaj. Na zoskok padákom si predsa ešte malý, - počúvam stále, no ja sa nevzdám, musím raz toho Fera poraziť. Je to síce môj kamarát, všetko má však svoje hranice.

-Peter, dost' už bolo. Na také srandy nemáme peniaze, - povedala mama, keď som jej navrhol, aby sme skočili na výlet do Ameriky.

Cez prázdniny vraj Fero videl skutočných Indiánov. Namiesto toho ma naši poslali do tábora, kde sme sa Indiánov iba hrali. Tí dospelí ničomu nerozumejú. Nemôžem povedať, že bolo zle, zažili sme kopec zábavy a našli si kamarátov, ale pochváľte sa s tým pred spolužiakmi?

Všetci by sme chceli byť ako Fero a všetci sa chceme s ním kamarátiť. Tajne dúfame, že nás niekedy zoberie so sebou. Ja sa čudujem, že sa mu s nami chce tráviť čas obyčajným futbalom na školskom ihrisku.

- Vieš, že si ten Fero vymýšľal, až sa mu od úst práši, však Pet'ko? - opýtal sa ma minule oco, keď som sa ho snažil nahovárať na splav divokej rieky.

-To hovoríš preto, aby si ma nikam nemusel brať, - obvinil som ho. Ja Ferovi verím. Predsa len mi to však začalo vrtať v hlave.

Jedného dňa som zorganizoval sledovačku. Bol piatok a s Ferom sme sa ako vždy rozlúčili už pred školou. Vždy hovoril, že musí čakať, kým po neho prídu, lebo býva ďaleko. Odkedy ho oco začal podozrievať, nebolo už nič také predtým. Dospelí do vás vždy musia zasiahť pochybnosť.

Cez deň som si dal záležať na tom, aby som zistil, čo Fero plánuje cez víkend. Povedal, že nevie, rodičia vraj pre neho vždy prichystajú nejaké prekvapenie.

- Ja som našich prehovoril, aby sme išli do akvaparku, - pochválil som sa, aby si nemyslel, že budem celý víkend sedieť doma na zadku.

Fero mi zaželal pekný víkend a povedal, že sa vidíme v pondelok.

My s Jurom sme zašli za roh, no nepokračovali sme domov, ale obišli sme to okľukou naspäť tak, aby sme mohli Fera sledovať. Pred školou čakal dobrých desať minút. Potom sa pešo pobral presne tou cestou, ktorou chodievame domov my. Ešte viac prekvapení sme boli, keď sme zistili,

že prešiel cez našu ulicu a vybral sa k rodinným domom na okraji mesta. Zastal pred tým najväčším a vošiel dnu.

- Oco, Fero si nevymýšľa, naozaj býva v paláci, - vít'azoslávne som predniesol pri večeri. Otec pokrčil plecami. - To, že býva vo veľkom dome, ešte nič neznamená. Tí dospelí musia byť vždy najmúdrejší. Tak som sa tam na druhý deň pobral sám. Nič sa nestane, ak zazvoním a zistím, že mi nikto neotvára.

Zazvonil som a čakal som päť minút v radostnej nálade, že mám pravdu. Ten Fero sa ale má. Super život, veľký dom. Nie ako ja: tlačím sa v detskej izbe s dvoma staršími bratmi a ledva otca k niečomu prinútim.

Zrazu sa dvere otvorili a ja som neveril vlastným očiam.

- Ahoj, čo tu robíš? - opýtal sa ma Fero a vydesene na mňa pozeral.

- Nó, vravel som si, že či tu náhodou..... nebývaš?

Fero na mňa čudne pozrel a chystal sa zavrieť dvere. Hlasno vzdychol, znova otvoril dvere a pozval ma dnu. Vyšli sme na poschodie a prešli po dlhej chodbe. Fero povedal, aby som bol veľmi potichu, lebo jeho mama spí.

- Vieš, nikam nemôžeme chodiť, je veľmi chorá, - vravel, keď zavrel dvere na svojej izbe.

Všade boli veľké plagáty: formula, autá, lietadlá, futbalisti. Tie sú od otca; vždy keď niekam cestuje, tak mi jeden prinesie. Potom si sadol za stôl, na ktorom mal zapnutý počítač.

- Mám veľa hier, - povedal, no vyznelo to skôr smutne.

V ten deň som zistil, odkiaľ má Fero všetky svoje zážitky. Povie mu ich otec, ktorý je stále na cestách ; alebo ich prežije za počítačom. Fero nikam nechodí, cez víkend celý jeho svet je tvorí obrovský rodinný dom a zapnutý počítač. Ale prečo potom s nami nikdy nešiel von?

- Ved' ste stále niekde s rodičmi, - povedal, hlavne ty s vašimi niekam ideš. Nemám s kým ísť cez víkend von.

Od toho dňa som sa prestal odúvať, keď naši povedali, že som na potápačský kurz príliš malý a namiesto toho sme každý víkend trávili spoločne s Ferom vonku.

Stali sa z nás dobrí kamaráti, aj keď nám už v pondelok nikto neveril, keď sme tvrdili, že sme potopili pirátsku loď či dobyli zakliaty ostrov. My sme však vedeli, že sa nám len podarilo preniesť svet z Ferovho počítača do našich skutočných životov.

Juro mi povedal, že keď pôjde babka k susede Pavlínke na kávičku, mohli by sme vyjsť na povalu. Sú tam vraj drevené truhlice plné kníh a obrázkových časopisov. A možno v tých časopisoch budú aj holé baby. Mňa teda holé baby nezaujímajú, ale vždy som chcela vedieť, čo je za úzkymi drevenými dverami. Dedko povedal, že tadiaľ vedie schodište na povalu, ale nikdy ma tam nevzal.

„Ja som už holé baby aj tak videla!“ vyťahovala som sa pred Juro.

„Kde?“ vytreštil na mňa oči.

„Na obraze! Teta Vierka mi ukázala!“

„Čo si pipi?“ čudoval sa.

„Jasnačka, že som videla. Boli tri a volali sa Venuše. Namaľoval ich jeden slávny taliansky maliar!“

„Pfff...namaľované...to nič nie je, ale také ozajstné, vyfotografované, také by si mala vidieť!“

„Je tam toho!“ hnevalo ma, že Juro je zvedavý na holé baby. Myslela som si, že ho to nezaujímá.

Nuž čo, predsa je to chalan.

Keď babina odíde, pôjdeme!“ oznámil mi.

Tvárila som sa ľahostajne, aby nezbadal, ako veľmi sa teším.

Len čo babina vyšla z domu, Juro odomkol dvere na povalu. S vrzgotom sa otvorili a odhalili pred nami dlhé točité schodište z dreva, prudko stúpajúce nahor. Tichučko sme stúpali po schodoch a načúvali, či nás nepočul dedko.

„Ticho!“ zastavil ma Juro.

Chvíľu sme stáli so zatajeným dychom.

„Nič sa nedeje! Pod' me ďalej!“ rozhodol.

Keď sme vyšli celkom hore, do nosa nám udrela prenikavá vôňa. Nad našimi hlavami na drevenom tráme boli na šnúrach zavesené viazaničky všelijakých bylín. Na povale bolo prítmie, a tak sme museli na chvíľu zastat', aby si naše oči zvykli na šero.

Pred nami sa rozprestierala naozajstná tajomná krajina. Všade vôkol bola obrovská drevená podlaha. Vyzametaná, čistá a voňavá. Vôňa dreva sa miešala s vôňou bylín a sena. Podlaha bola tu a tam prehradená veľkými drevenými trámami a všade boli poukladané samé zaujímavé predmety. Stará petrolejka, drevená maľovaná kolíska, prútené koše rôznych veľkostí, starodávne svietniky a kukučkové hodiny. V rohu stálo veľké zrkadlo v pozlátanom ráme. Vedľa neho bol zvláštny obraz. Pozerala sa z neho krásna žena ešte z čias, keď žili grófy a baróni. Mala také smutné oči, že sa mi chvíľami zdalo, akoby plakala.

V kúte na samom konci povaly stáli tri drevené truhlice. Keď sme chceli prejsť k truhliciam, ozval sa zdola dedkov hlas:

„Jurkóóó! Elenkááá! Deti, kde ste?“

„Psst!“ ... položil mi Juro ruku na ústa.

„Kde len môžu byť?“ ozývalo sa zdola.

„Juro, pod' me späť! Dedko nás určite vyhreší, že sme sem vošli bez dovolenia.“

Juro si nedal povedať, a tak sme sa potichu zakrádali k truhliciam. Pootvárali sme veká a vyťahovali knihy jednu po druhej.

Raz našiel niečo zaujímavé Juro, raz ja. Juro objavil knižku s obrázkami pravekých jašterov a všelijakých príšer. Boli ako živé, celkom som sa začala báť, že niektorá z nich sa nebodaj vynorí z najtmavšieho kúta povaly.

„Uff, ešte že je tu so mnou Juro, pomyslela som si a trochu sa mi ul'avilo.“

Pod kopou kníh, na samom spodku truhlice, ležala veľká knižka v obdratom koženom obale s kovovými sponami, na ktorých boli vyryté záhadné znaky. Hned' som si spomenula, že to istotne bude tá stará knižka písaná cyrilikou, o ktorej mi raz babička hovorila, že je ešte z čias jej starého otca. A ten ju tiež zdedil po svojom starom otcovi. Aj keď som tomu, čo v nej bolo napísané vôbec nerozumela, niečo ma k nej prit'ahovalo. Schovala som si ju pod tričko a pozrela na Jura. Mal okolo seba kopy obrázkových časopisov a pritlmeným hlasom vykrikoval:

„Pozri na toto lietadlo!... Aha, to je ale auto! ... A táto mašina... to je paráda!“

Neviem síce, čo mohlo byť na tých mašinách také parádne, ale jedno viem: Juro úplne zabudol, že prišiel hľadať obrázky nahotiniiek.

Pomaly sme sa zakrádali dolu schodmi. Juro ako prieskumník išiel prvý a striehol, či je vzduch čistý. Ja som išla po špičkách za ním. Pod tričkom som ukrývala starú knižku v koženom obale - môj vzácny talizman z krajiny **POVALA**.

VLADISLAVA PLANČÍKOVÁ: NEMÁM TO, ČO OSTATNÍ

Zase máme písať sloh. Napísať sloh, to nie je pre mňa problém. Ale tá téma! Vraj – Závist' medzi nami (Úvaha). Čo už len napíšem o závidi?!

Triedna nám stručne vysvetlila: – Závidíte niečo svojim spolužiakom? Majú niečo, čo nemáte vy? Máte pocit, že niekto závidí vám? Čo sa dá proti závidi robiť?

– Mám sa priznať, komu čo závidím? Mama vravieva, že závist' je zlá vlastnosť: – Človek, ktorý závidí, nikdy nie je spokojný. Stále sa mu zdá, že druhý má viac, a to ho zožiera, takže nemá z ničoho radosť.

Otec na to hovorí: – Radšej nech ti závidia, ako by ťa mali ľutovať! – No tak si vyber.

Poobzeral som sa po triede. Vpredu pri okne sedí Ivan. Čo mu tak môžem závidieť? Nový mobil, s ktorým sa každému chváli? Zato Martin v druhej lavici je veľmi obľúbený. Zabáva celú triedu a rozosmeje aj nášho prísneho riaditeľa a to už je čo povedať. Závidím mu zmysel pre humor.

Jožovi, čo sedí pred mnou závidím jeho perfektné vlasy. Vždy si dá záležať, aby mal účes bez chyby. Ja keď vidím v zrkadle okolo mojej hlavy tie úbohé vyblednuté drôty – katastrofa!

A k tomu ešte nos – ten mi určite nezávidí nikto. Majo mi raz povedal, že mám posledné číslo nosa a prvé číslo chobota. Ľahko sa mu smeje s tváričkou ako Ken. Baby naňho letia. Ale dlho s ním nevydržia, je s ním nuda.

Aj mne sa páčia baby. Šibol som okom po Veronike. Ale tá si ma nevšíma. Chodí s Robom.

To je celkom pohodový chalan. Nemá otca, žije len s mamou a bratom. Takže mu nemám čo závidieť – až na Veroniku.

Paťa je celkom milá. Dala mi síce košom, keď som ju raz pozval na rande, ale aspoň sa o tom nedozvedela celá trieda. Lucka je super kamoška, vždy mi pomôže, keď sa potrebujem vykecať alebo odpísať úlohu. Páli jej to. Aj Ivete to páli, ale to je bifľoška.

Na triedu kašle. A čo ja? Voľakedy sme sa kamarátili s Mirom a Gabom. Mal doma činky a veľa cvičil. Závidel som mu jeho vypracované svaly. Ja hrávam od detstva futbal, aj cvičím, ale naňho som nemal. Jeho otec býva často celé týždne preč, ale mama bola fajn.

Usadila nás v kuchyni, niečím nás ponúkla a potom sme sa rozprávali. Veľa sme sa spolu nasmiali. Gabo sa zmenil. Stretávali sme sa čoraz zriedkavejšie, prestal chodiť von. Keď som za ním zašiel, jeho mama vždy len ukázala hlavou k jeho izbe a pokrčila ramenami. Gaba som

našiel vždy v rovnakej pozícii – sedel v izbe za počítačom a hral hry. Nevedel som ho dostať von. Nechápal som to. Vykašľal sa na mňa. Okrem počítača ho nič iné nezaujíma. Čudujem sa, že ešte dokáže prísť do školy. Aj teraz. Sedí v lavici a hľadí do prázdna. Nemám mu čo závidieť.

Potom som si hľadal nových kamarátov. Doliezal som za Milošom a Lacom. Obdivoval som ich značkové oblečenie, v ktorom boli vždy nahodení. So všetkým si vedeli poradiť, na všetko mali názor. Jednoducho frajeri. Raz ma zobrali so sebou do partie za štadiónom, ale keď som uvidel ich zapáchajúci brloh so zvyškami cigariet, radšej som sa zdekoval.

Nadával som si, aký som somár. Ako to, že som nikdy necítil cigaretový pach z ich oblečenia? U nás doma sa nefajčí. Pach cigaretového dymu zacítim na diaľku. Takých kamošov fakt nepotrebujem.

Ešte šťastie, že som na futbale stretol Andreja. Trénovali sme spolu a postupne sme sa skamarátili. Je na neho spoľah, je s ním sranda a nikdy ma nepodrazil. Vo futbale na mňa nemá, ale nikdy mi talent nezávidel. Závidel som mu, že je jedináčik:

– Ty sa máš, nikto ti nerozkazuje, nemusíš sa o nikoho starať, nik na teba nežaluje, nik ťa netlčie, robíš si, čo chceš.

On na to: – Každý chce to, čo nemá. Ja by som tých pár buchátov aj to žalovanie rád zniesol, len aby som nebol sám.

Nemá súrodencov, nemá ani mamu. Žije len s otcom a babkou. Najčastejšie s babkou.

Nemám mu čo závidieť – možno až na ich super auto, to je riadne žihadlo.

Keď tak nad tým rozmýšľam, mať mladšiu sestru nie je až taká otrava. Vie ma rozosmiať a keď ju beriem zo škôlky, vždy ma vyobjíma a zahryzne mi do ucha. Ani už toľko nežaluje.

Mať staršieho brata má tiež svoje výhody. Občas ma vezme so sebou tam, kde by ma naši samého nepustili. Aj naši sú v podstate fajn. Mnohokrát mi idú síce poriadne na nervy, hlavne mama. Keď si zabudnem desiatu, je schopná dostať hysterický záchvat. Otec je síce prísny, ale spravodlivý. Mohol som dopadnúť oveľa horšie...

– Čo je s tebou, ešte si nezačal písať? – počul som nad sebou hlas triednej.

– Už začínam, – chytil som pero do ruky a začal konečne písať prvé riadky slohu:

– Neľutujem, že nemám to, čo majú ostatní.

Skôr mi je ľúto, že ostatní nemajú to, čo mám ja ...

Paulína Prášilová: NA ĽAVÉ LÍCE

Ja, Kristína Mišková, som dcéra obávaného matematikára Jána Mišku, ktorý učí na našej škole a navyše učí aj mňa! Rozprávať o tom, čo to znamená mať tatka matikára, je asi zbytočné, tú hanbu treba zažiť na vlastnej koži, aby ste to pochopili (naozaj nikomu neodporúčam). Vtip je v tom, že keď sa niekto učiteľke nepáčilo niečo, čo som urobila, ako som sa pozrela alebo čo som napísala, okamžite o tom otec vedel. Niekedy vedel dokonca viac ako ja. Raz, keď som sa kamarátke snažila pomôcť na písomke z matiky, otec na to prišiel. Vzal mi žiacku a napísal: – Tvoja dcéra podvádza na písomke. Dohovor jej! Adam Miška. – Také a podobné veci sa stávali často. Prečo o tom ale hovorím? Pretože to, čo sa v posledných mesiacoch dialo v triede, by nebolo také zlé. Ibaže môj otec, Adam Miška, učí na tejto škole a navyše učí aj mňa.

A aj tak je všetkému na vine Rudo. Rudolf Rašelinský! To je meno chlapca, ktorý mi tento polrok riadne zavaril...

Raz cez prestávku som si písala úlohu, ktorú som mala urobiť doma, ale nestihla som...! (Neberte si zo mňa príklad, úlohy sa, samozrejme, píšu doma...), Rudo sa prikradol k mojej lavici a v nečakanej chvíli ma štuchol do pása. Zvýskla som ako šialená. Bolo jasné, že mu to musím vrátiť. Otočila som sa a plesla som ho s rozhorčeným výrazom v tvári. Na moje počudovanie, len sa uškrnul a nič...! Ani sa nezháčil, ani nenamietal. Akí sú tí chlapi divní!

To bol len začiatok. Rudo začal robiť rôzne pokusy, ktorým som vôbec nerozumela a ktoré ma vždy dosť nahnevali. Vrátila som sa z veľkej prestávky do triedy a čo nevidím – nevidím svoje veci! Všetko zmizlo. Vedela som, na koho sa obrátiť.

– Ruuuuudooooo! – zvrieskla som hlasno. O chvíľu sa objavil pán R. – Kde mám veci? Kde si ich dal?

– Ja? – odpovedal s úškrnom, akoby sa nechumelilo. Bola som veľmi nervózna. Chalani hlásili, že sa blíži Jurášková, naša fyzikárka a prísna osoba. Rudo pochopil, že je čas, aby mi veci vrátil. Zašiel do vedľajšej triedy a zároveň s učiteľkou sa navrátil aj s mojou taškou.

– Čo to tu je, Rudo? A ty, Kristína? Už si mala sedieť na mieste a pripravovať sa na hodinu! – dohovárala mi Jurášková.

– Ale ja som...

– Sadnite si už na miesta! – prísne dodala učiteľka. Keby som niečo povedala, za minútu by to otec vedel a navyše v nejakej prekrútenej forme.

V ten deň môj sused Juraj Krhlička (múdra hlavička...) neprišiel do školy. Mal angínu alebo inú chorobu, ktorá dobre poslúži na to, aby sa človek vyhol písomke z chémie. Rudo neváhal a sadol si vedľa mňa. Jasné, tesne pred začatím hodiny, aby som nestihla namietat! Aká drzosť! Keď to Jurášková uvidela, vedela som, čo bude nasledovať. Áno, presne tak... Otec akoby to už vedel. Celú hodinu sa Rudo tváril ako môj najväčší kamarát. Kradol mi perá, čmáral mi do zošita nejaké obrázky, tak aj ja som mu niečo načmárala, a medzitým sa ešte vyškieľal. Vedela som, že nič nemôžem stratiť. Tak som ho nechala. Nech si sedí vedľa mňa.

Nasledovala litika, teda literatúra (otec nemá rád, keď sa tak vyjadrujem...). Grétka, naša slovenčinárka, prišla na hodinu so zvyčajným úsmevom. Keď si všimla, že sedím s Rudom, lepšie povedané, že ON sedí pri mne, dalo sa čítať z jej tváre, čo si myslí. Myslela si, že nebudaj ja... Ja a on... Vylúčené! Potom sme čítali niečo ako Rómeo a Júlia, vraj to napísal nejaký Shakespeare, a bolo to o láske. Grétka nás vyzvala, aby sme spolu s Rudom čítali ľúbostné básne a divne sa pri tom usmievala... Moje dni sú zrátané. Čo som komu urobila??? Doma to vyzeralo horšie, ako som očakávala. Už ma vyhrešili kvôli tomu, že som spolužiačke pomáhala na matike a teraz Rudo...

– Kristína, musíme sa s tebou porozprávať, – takto sa začína každý nepríjemný rozhovor... – Jurášková mi povedala, že si dnes sedela s Rudom... A vraj ste sa na seba pekne usmievali.

– ON si sadol ku mne a ON sa vyškieľal.

– Vážne? A čo ste robili s tými perami? Prečo ste sa bavili?

– Oci, – povedala som otrávene. – Keď chceš veriť Juráškovej, tak jej ver. Ale ja som nevyrušovala. – Poznáte to. Rodičia jednoducho veria viac dospelým. Ktovie prečo.

Uznávam, čudné správanie Rudolfa Rašelinského malo aj svoje dobré stránky. Vždy sa mi ušiel jeho obedňajší koláč. Keď sme cez prestávku hrali karty (opäť opakujem, neberte si príklad, karty sa v škole nehrajú!), niekedy Rudo podvádza v môj prospech. A tváril sa akoby nič. Navyše ma toto jeho správanie skoro stálo kamarátstvo s Ingrid Muchotrávkovou, poriadne múdrou babou z našej triedy.

Už som si zvykla na zmiznuté veci, na jeho otravné spolusedenie namiesto Jurka Krhličku, na jeho úškry, ale na štvachanie si teda zvyknúť nemienim! Aj tak som nepochopila, čo tým chcel dosiahnuť...

Keď mi došlo, že kvôli Rudovi mám len samé problémy, rozhodla som sa, že si ho nebudem všímať. Možno ho to prejde. Keď mi ukradol tašku, nerozčuľovala som sa. Zaobišla som sa aj bez nej, na chvíľu. Keď si ku mne sadol, jednoducho som si ho nevšímala. Cez prestávky som nehrávala karty, radšej som si písala úlohy. Jediné, čo mi stále vadilo, bolo zákerné štvachanie. A potom sa stala tá príhoda, vďaka ktorej sa všetko vyriešilo...

Tak ako už mnohokrát predtým, tesne pred hodinou Rudo a jeho podarení kamoši vytvorili na schodišti zátarasu, bariéru pre tých, ktorí sa ponáhľali na hodinu. Medzi ponáhľajúcimi sa som bola aj ja. Na rozdiel od ostatných som sa cez ňu nemohla dostať. Skúšala som Ruda podplatiť, presvedčiť, stále nič. Zazvonilo, bolo to napäté... A v tom som dostala nápad:

– Rudo, ak ma teraz hneď nepustíš, dám ti facku. Rudo sa usmial, akože žartujem. Ukázal na svoje pravé líce, potom sa opravil a ukázal na to ľavé.

– Dobre, – povedala som a vtom momente moja ruka pristála na jeho ľavom líci, ktoré sám s úsmevom vybral.

– Áááááááá! – zajajčal Rudo, chytil sa za líce a barikáda sa prerušila. Víťazoslávne som prešla do triedy.

– Ty si dala Rudovi Rašelinskému facku??? – nemohol otec vyjsť z údivu, keď mu to nejaká dobrá duša vyklebetila.

– Koledoval si o to. Nechcel ma pustiť do triedy.

Od toho dňa sa Rudo Rašelinský správa takmer normálne. Neštvachá ma, nekradne mi veci, nepodvádza v kartách, ale ani mi nenosí na desiatu koláče svojej mamy a nepožičiava mi perá... No čo už, ja to nejako zvládnem.

Gabriela Majtaníková - Imidž je nanič

Michal, vyber si tú vec z uší, keď sa s tebou rozprávam, - povedala Michalova mama štvrtýkrát a „tou vecou“ myslela mp3 prehrávač. Michalova mama mala zvláštnu zásadu: kým urobila niečo nepredvídateľné, zopakovala synovi všetko päťkrát. S ostatnými v rodine to mala ľahšie. Lenka počúvla zakaždým na prvý raz. Je skautka.

Michal sa ani nepohol. Ďalej zízal do prázdna, a ako prežúval žuvačku, sa fakt podobal na vola. Zrazu ho trhlo. Všimol si, že mamine ústa sa opäť pohybujú a začína červieť. Pravdepodobne sa prerátal. Okamžite si chcel vybrať slúchadlá z uší, aby počul aspoň to, o čo mame ide, ale práve si budoval imidž a vybral ich neskoro. Zachytil len koniec maminho piateho opakovania: - Pôjdeš tam! Aj keby všetky kolesá na našom aute skockateli! Ocko ťa odvezie. A bez tej veci. – Jej chudý ukazovák namieril na Michalovu empétrojku. Michal zmeravel. To je, akoby mu kázala ísť na štadión a zakázala korčule. Z maminých slov zachytil už len ono zlovestné „a pôjdeš tam“. Do hája, kam? preletelo mu hlavou, ale nahlas sa bál spýtať. Stále nevedel, kam ho má otec odviezť. Alebo predsa? Toto leto mali ísť na Malorku. Odchod naplánovali na piatok. A on každému píliť uši tým, že chce letieť. Že by sa mu za tých pár korún chceli pomstiť až takto brutálne? Všetci poletia, len jeho ocko zavezie? A bez empétrojky! Nastal okamih vyrovnania sa s realitou. V aute nebudem môcť počúvať hudbu. Hluchá cesta. Nuda. Čo je horšie – tatinove ponaučenia, príbehy z mladosti, zážitky z detstva na lazoch. Zamyslel sa: Naši sú časovaná bomba. Sú pokojní, kým nepríde posledná kvapka. Tú som práve pridal. Ale bez mp3 prehrávača? A čo budem robiť na pláži?

- Ty, Leni, a nie je to nelogické? Prečo už nejdeme autom spolu? Ved' benzín je drahý.

- To je skvelý nápad! Zavezieme ťa tam všetci.

- To akože mňa vysadíte na Malorke a vy sa vrátite domov?

- Áno, ale ešte predtým spolu preplávame ten kúsok Stredozemného mora. Čo ty na to, Miško? (Ako len neznášal, keď mu niekto povedal Miško. Lenka to, samozrejme, vedela.)

Neznášal jej iróniu. Bola mladšia, a bola bystrá, to fakt. Zaujímala sa úplne o všetko. Michal sa len pozeral na televíziu alebo počúval svoju empétrojku. A ešte rád dobre vyzeral. Vždy mal na sebe niečo značkové. Ak jeho oblečenie nemalo fajočku alebo tri pásky, nenatiahol ho na seba. Mal najdrahší mobil a nagélované vlasy. Taký frajer predsa nebude počúvať, ako mu mladšia sestra hovorí Miško. Bleskovo si v hlave premietol celý svoj terajší imidž: nagélované vlasy, značkové tričko, tenisky z reklamy, coolový mobil a meno... - Stokrát som ti povedal, že som Michal! - zakričal vytočený. Aj preto mu pomaly začal dochádzať jeden podstatný fakt. Na Malorku nepôjde. To by sestra netrapošila s tou „vtipnou“ poznámkou o Stredozemnom mori.

- Michal, snažila som sa našich prehovoriť. Viem, ako si sa tam tešil.... Ale aj u starých rodičov ...

- Čo?!!

- Vy idete na Malorku a ja mám ísť na lazy?- zbledol. Zavrel sa do svojej izby.

- Prehnal si to! – zakričala za ním sestra a samej jej prišlo ľúto, že ich rodinná dovolenka dopadla takto. Nebol anjelik. Hlavne nie teraz, keď si budoval povest' frajera. Ale ísť k starým rodičom? Videl ich len zopár ráz. Prišli na návštevu, prespali u nich dve noci a vrátili sa domov. Michal sa o nich dozvedal len z otcových príbehov a tie ho nepredstaviteľne nudili.

Starý otec sedel na drevenej lavici a fajčil fajku. Michal trucoval. Nebyť otcovho pohlavku, pri príchode ani nepozdraví. Mama trochu zbledla, keď sa dozvedela, že starká je na liečení. Starí rodičia nemali telefón. Aj mobil by im bol nanič. Signál bol až 5 km od drevenice, v ktorej bývali. Aká nádhera! povedal otec, naposledy sa obzerajúc dookola. Nastúpil do auta, zamával „trestancovi“ a zamieril do civilizovaného sveta. Michalovi napadlo, že táto „nádhera“ by bola ťažko znesiteľná aj v päťminútovom dokumente o krásach Slovenska. Vtom auto prudko zabrzdilo a zúrivo zacúvalo. Aha, rozmysleli si to. Neprežili by pomyslenie, že ich syn hynie, kým sa oni opaľujú. Mama však stiahla okienko a vystrčila ruku: - Daj sem tú vec. – Uvedomil si, že sa mu na krku hompáľa jeho mp3 prehrávač. Sňal ho, podal mame, auto ufujazdilo a bolo po nádejách. Lazy, som váš! Rozmýšľal nad maminou. Je to „tvrďaska“, sa nezdá. Vošiel dnu.

- Starý otec, som smädný.

- Chceš mlieko?

- Mne je to jedno, - odpovedal Michal len tak, no vypil by hocičo okrem mlieka, to neznášal.

- Tak si ic nadojic, - povedal starký a pokojne si ľahol na lavicu. Celé doobedie rúbal drevo.

- Pepsinu nemáš? – Starý otec zachrápal a Michalovi došlo, že pepsinu bude mať ťažko, ved' nemá ani chladničku.

Odišiel tráviť svoj dvojmesačný trest na dvor.

Keď ho prestali udivovať veci, ktoré tam nie sú (sporák, elektrina, záchod, vodovodné kohútiky...), začali ho udivovať veci, ktoré tam sú (piecka, petrolejka, kadibúdka, studňa...) A ešte tam nebol jeho kufor, čiže jeho mikiny, nohavice, sandále, pyžamo...a jediný potešujúci predmet – zubná kefka. Vyšiel pred dom celý zelený. Bolo mu do plaču. Lenže slzy nepristali jeho imidžu, a tak sa len zhlboka nadýchol a zakričal: - Niéééééé!

Starý otec vyletel von celý prestrašený: - Čo sa ci stalo? A s vlasmi čo máš? Či sa ci od ľaku zježeli? – zasmial sa starký.

Michal sa preľakol ešte viac. V kufri mal aj gél na vlasy.

- No vedz už teľo nehľadz jak teľa na nové vráta a podz do ňutra. Upečeme zemiaky.

Podz, Michal, jesc treba. – Michalovi sa rozžiarili oči. Tak pekne mu povedal – Michal. A to ani nevie, že má doma značkový mp3 prehrávač, super počítač s takými hrami, že by mu prechádzal zrak. Aj tu na lazoch, kde ho nikto nepozná, môže niečo znamenať? Nemá tu svoj značkový kufer, ale má svoje meno. Zrazu mu to stačilo. Zemiaky z misy rýchlo mizli. Michal bol taký hladný, že ich zapíjal mliekom. A navyše domácim.

- Tak za čo si tu? – spýtal sa starý otec dobromysel'ne. Michal sklopil zrak: - Chcel som kolieskové korčule. – Tvrdá výchova, za túžby trestac.

- Lenže ja jedny mám, - dodal Michal rýchlo. – Sa ci pokazeli? – Nie. – Narôstol si? – Nie. – Mali o koliesko menej? – Ja som mal. Vzal som mame štyri tisícky z peňaženky. Chcel som značkové. – Imidž-neimidž, teraz mu to prišlo celé hrozne ľúto. Rozplakal sa. – Ná, cie značkové sú lepšiešie? – Nevie. Tie moje boli super. Ale všetci chalani mali značkové.

- To pre ten nápis si ich chcel? – zaváhal starký. – Áno. – Tak potom si somár, Michal. – Chlapec naňho cez slzy pozrel. Ako to, že z jeho úst znie to meno tak pekne. Hreší ho a nepovie mu „Mišo“. Utriel si oči do rukáva, s chuťou zahryzol do ďalšieho zemiaku. U starého otca sa mu bude páčiť. Starý otec ho volá Michal a pritom sa smeje z jeho nagélovaných vlasov, nevadí mu, že nemá značkové korčule. Starý otec je frajer.

- Ták, kdze máš tepláky? – opýtal sa starký.

- V kufri. – Kdze máš kufer? – V aute. – Šák auto tu už neni. – Šák to. – No ništ, dám ti tatkovce. Kedz bul jak ty, iné nechcel nosic. Michalovi sa zatmelo pred očami.

Viete, nie je jednoduché zabiť z minúty na minútu svoj imidž a na pohreb mu ísť v teplákoch po otcovi.

Starý otec pokračoval: -Trochu sa do nich pusceli myši, ale starká ich zašila aj oprala, aj košelu ci nachystala. Naberem ci zatiaľ vody ze studne, vlasy zmyješ. Kto vie, kam si pchal hlavu, kedz tak vyzieraš. -

Ten gél bol poslednou spomienkou na Michalov pôvodný imidž.